ምዕራፍ 5

ኢየሱስ የህማም ሰው

የህማም ሰው

የኢየሱስ ህይወት ከመሐመድ የሚያንስ አይደለም፡፡ በመገፋትና ተቀባይነትን በማጣት የተሞላ ነው፡፡ የተደመደመው ደግሞ በመስቀል ነው፡፡ መሐመድ ለደረሰበት ስደት የሰጠው ምላሽ ቢኖር ተገቢ የሆነን ቅጣት በጠላቶቹ ላይ መፈጸም ነበር፡፡ የክርስቶስ ምላሽ ደግሞ ከዚህ ፍጹም የተለየ ነው፡፡

ልክ እንደ መሐመድ የኢየሱስ የቤተሰብ ሁኔታ ስንመለከተ በአመለካከት የተራራቁ ነበሩ፡፡ በወላጆቹ ህጋዊ ጋብቻ ባለመወለዱም ከህብረተሰቡ እንዲገለልም ተደርጎ ነበር (ማቴ 1፡18-25)፡፡ የተወለደው ውርደት በሚመስል ሁኔታ ውስጥ ነው (ሉቃ 2፡7)፡፡ ከውልደቱ በኋላ ሄሮድስ ሊገድለው ፈልጎ ነበር፡፡ ከዚህም የተነሳ መሸሸጊያ ፍለጋ ወደ ግብፅ ሸሸ (ማቴ 2፡13-18)፡፡

ኢየሱስ ጥያቄ ቀረበበት

ኢየሱስ በ30 ዓመቱ አካባቢ የማስተማር አገልግሎቱን በጀመረ ጊዜ፤ ትልቅ የሆነ ተቃውሞ በህይወቱ አጋጥሞት ነበር፡፡ መሐመድ

እንደተጠየቀው ሁሉ የአይሁዳውያን የኃይማኖት መሪዎች ያለውን ስልጣን ዝቅ ለማድረግና በጥያቄ ለመሞገት ጥረት አድርገው ነበር፡፡

> “…ኢየሱስ ከዚህ ከወጣ በኋላ፣ ጸሐፊትና ፈሪሳውያን ክፉኛ ይቃወሙትና በጥያቄም ያዋክቡት ጀመር ከአፉ በሚወጣውም ቃል ሊያጠምዱት ያደቡ ነበር”፡፡ ሉቃ 11፡53-54

ጥያቄዎቹም በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ትኩረት ያደረጉ ነበሩ

- ኢየሱስ ለምንድን ነው በሰንበት የሚፈውሰው? ይሄ ጥያቄ የተጠየቀው የሰንበትን ህግ ሽሯል የሚለውን ለማሳየት ነው፡፡ (ማር 3፡2፣ ማቴ 12፡10)፣
- በምን ስልጣን ነው ነገሮችን የሚያደርገው? (ማር 11፡28፣ ማቴ 21፡23፣ ሉቃ 20፡2)፣
- ለሰው ሚስቱን መፍታት ህጋዊነት ነውን? (ማር 10፡2፣ ማቴ 19፡3)
- ለቄሳር ግብርን መክፈል ተገቢ ነውን? (ማር 12:15፣ ማቴ 22፡17፣ ሉቃ 20፡22)፣
- ታላቂቱ ትእዛዝ የትኛዋ ነችን? (ማቴ 22፡36)
- መሲሁ የማን ልጅ ነው? (ማቴ22፡42)
- ስለ ኢየሱስ አባትነት (ዮሐ 8፡19)
- ስለ ትንሳኤ ሙታን (ማቴ 22፡ 23-28፣ሉቃ 20፡ 27-33)፣
- ምልክትን ስለማድረግ መጠየቅ (ማር 8፡11፣ ማቴ 12፡38፣ 16፡1) ከነዚህም በተጨማሪ ኢየሱስ ክስ ቀርቦበት ነበር
- በአጋንንት ተይዟል፡፡ “በአጋንንት ኃይል አጋንንንትን ያስወጣል፡፡ (ማር 3፡22፣ ማቴ 12፡24፣ዮሐ 8፡52፣ ዮሐ 10፡20)፣

- ሰንበትን የማይጠብቁ ደቀመዛሙርት አሉት (ማቴ 12፡2)፣ ወይንም የማንጻት ስርአት (ማር 7፡2፣ ማቴ 15፡ 1-2 ፣ ሉቃ 11፡38)፣ እና
- ተቀባይነት የሌለው ምስክርነት መስጠት (ዮሐ 8፡13)

አውጋዦቹ

የኢየሱስን ህይወትና አስተምህሮ በምንመለከትበት ጊዜ ከብዙ ግለሰቦችና ቡድኖች ውግዘት ደርሶበተ ነበር፡፡

- ንጉስ ሄሮድስ ገና ህፃን ሳለ ሊገድለው ሙከራ አድርጎ ነበር፡፡ (ማቴ2፡16)
- በናዝሬት የሚኖሩ የራሱ ሰዎች ስሜቱን ጎድተውታል፡፡ (ማር 6፡3፣ ማቴ 13፡ 53፡58)፣ ከገደል ላይ ጥለውት ሊገድሉት ጥረት አድርገዋል፡፡ (ሉቃ 4፡ 28-30)
- የገዛ ቤተሰቡ አባላት አዕምሮውን አጥቷል በማለት ከሰውታል፡፡ (ማር 3፡21)
- ብዙ ተከታዮቹ በምድረበዳ ጥለውት ሄደዋል፡፡ (ዮሐ 6፡60)
- ሕዝቡ በድንጋይ ሊወግሩት ሞክረዋል፡፡ (ዮሐ 10፡31).
- የኃይማኖት መሪዎች ሊገድሉት ተማክረዋል፡፡(ዮሐ 11፡50)
- በውስጥ ካሉት መካከል በይሁዳ ተከድቷል፡፡ (ማር 14፡43፣ ማቴ 26 14-16፣ ሉቃ 22፡ 1-6፣
ዮሐ 18፡2-3)

- **አዕማድ ደቀመዝሙሩ በነበረው ጴጥሮስ ሦስት ጊዜ ተከድቷል፡፡** (**ማር** 14፡ 66-72፣ **ማቴ** 26፡ 69-75፣ **ሉቃ** 22፡54-62፣ **ዮሐ** 18)
- **በመስቀል ላይ እንዲሞት የተደረገው ብዙ ሕዝብ በተሰበሰበባት በኢየሩሳሌም ነበር፡፡ ይሄ የሆነው ደግሞ ከጥቂት ቀናት በፊት እንደ መሲህ በደስታ በተቀበሉበት ከተማ ውስጥ ነበር፡፡** (**ማር** 15፡12-15፣ **ሉቃ** 23፡ 18-23፣ **ዮሐ** 19፡15).
- **በጥፊ ተመትቷል፣ ተፍተውበታል፣ የኃይማኖት መሪዎችም ተሳልቀውበታል፡፡** (**ማር** 14፡65፣ **ማቴ** 26፡ 67-68)
- **በሮማውያን ወታደሮች ጸያፍ ስድብና መሳለቅ ደርሶበታል፡፡** (**ማር** 15፡16-20፣ **ማቴ** 27፡27-31፣ **ሉቃ** 22፡63-65፣ **ሉቃ**23፡11)
- **በአይሁዳውያንና በሮማውያን ልዩ ፍርድ ቤቶች የሀሰት ክስ ቀርቦበታል፡፡ የሞት ፍርድም ተፈርዶበታል፡፡**(**ማር** 14፡53-65፣ **ማቴ** 26፡ 57-67፣ **ዮሐ** 18፡ 28)
- **ሮማውያን ከፍተኛ ወንጀል የሰሩ ሰዎችን በሚገድሉበት የመስቀል ሞት እንዲሞት ተደርጓል፡፡ ይሄ ደግሞ እንደ እርግማን መቆጠሩ አይሁዶች ትኩረት ሰጥተው እንዲከታተሉት አድርጓል፡፡** (**ዘዳ** 21፡33)
- **በሁለት ወንጀለኞች መካከል ተሰቀለ፡፡ የደረሰበትን ስቃይ በመስቀል ላይ ታግሶ ሳለ አብዝቶ ተነቀፈ፡፡**(**ማር** 15፡ 21-32፣**ማቴ** 27፡32-44፣ **ሉቃ** 23፡32-36፣ **የዮሐ** 19 ፡23-30)

ተቀባይነትን ስላጣበት ሁኔታ የኢየሱስ ምላሽ

እነዚህን ሁሉ ውግዘቶች በምንመለከትበት ጊዜ ኢየሱስ ሲቆጣና በአመጽ ሲመልስ አናይም፡፡ መበቀልንም አልፈለገም፡፡ አንዳንድ ጊዜም ከመሰቀሉ በፊት በእርሱ ላይ ለሚቀርቡ ክሶች መልስ ከመስጠት ተቆጥቦ ነበር፡፡ (ማቴ 27፡14) ይሄንን ሐሳብ ቤተክርስቲያን ስለ መሲሁ የተነገረ ትንቢት ፍፃሜ እንደሆነ ታስተምራለች፡፡

> ተጨነቀ ተሰቃየም፣ ነገር ግን አፉን አልከፈተም፣ እንደ ጠቦትም ለዕርድ ተነዳ በሸላቾች ፊት ዝም እንደሚል በግ፣ አፉን አልከፈተም፤ (ኢሳ 53፡7)

አንዳንድ ጊዜ ኢየሱስ ማን እንደሆነ ስለራሱ እንዲናገር በተጠየቀ ጊዜ ምላሽ ከመስጠት ይልቅ ዝምታን ይመርጥ ነበር፡፡ ይልቁንም መልሶ ጥያቄ የሚጠይቃቸው ጊዜ ነበር (ማቴ 21፡24፣ 22፡15)፡፡ የቱንም ያህል ሰዎች ከእርሱ ጋር ጦርነትን መግጠም ቢፈልጉም አይጨቃጨቅም ነበር፡፡

> በእርሱም ደስ የሚለኝ ምርጤ ይህ ነው፤ መንፈሴን በእርሱ ላይ አደርጋለሁ፤ ድምፁን በመንገድ ላይ በኀይል አያሰማም የተቀጠቀጠ ሸምበቆ አይሰብርም የሚጤስም የጥዋፍ ክር አያጠፋም፤ ፍትህን በታማኝነት ያመጣል ፍትህን በምድር እስኪያመጣ ድረስ፤ አይደክምም፤ ተስፋም አይቆርጥም፤ ደሴቶች በህጉ ይታመናሉ፡፡(ማቴ 12፡19-20፣ ከኢሳ 42፡1-4 የተወሰደ)

ሰዎች ኢየሱስን በድንጋይ መውገር ወይም መግደል በፈለጉ ጊዜ ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ዞር ይል ነበር፡፡ (ሉቃ 4፡30) ወደ መስቀል ሞት ሲሄድ ግን በዓላማና አስቦበት ነበር፡፡

እነዚህ ምላሽ የሚያሻቸው ነጥቦች ኢየሱስን በውግዘት ልምምድ ውስጥ እንዲያልፍ ፈተና ሆነውበት ነበር፡፡ ፈተናውንም አሸነፈ፡፡ ለተደረገበትም ውግዘት አልተሸነፈም፡፡ የዕብራውያኑ ጸሐፊ ምላሹን እንዲህ አድርጎ አስቀምጦታል፡

> በድካማችን የማይራራልን ሊቀ ካህናት የለንምና፤ ነገር ግን እንደ እኛ በማንኛውም ነገር የተፈተነ ሊቀ ካህናት አለን ይሁን እንጂ ምንም ኀጢአት አልሰራም፡፡ እንግዲህ ምህረትን እንድንቀበልና እንድናገኝ፣ ወደ ጸጋው ዙፋን በእምነት እንቀርብ (ዕብ 4፡ 15-16)

በወንጌላት ላይ ስለ ኢየሱስ ተገልፆ የምናየው ሐሳብ የሚያመለክተው በታላቅ ጥበቃና እረፍት ውስጥ ያለ፤ በእርሱ ላይ የተነሱትን የማጥፋት ፍላጎት እንዳልነበረው ያሳያል፡፡ ኢየሱስ ለነበረበት ውግዝና ምላሽ አለመስጠት ብቻ ሳይሆን ደቀመዛሙርቱም በሚወገዙበት ጊዜ ሊኖራቸው ስለሚገባ ምላሽ ስነመለኮታዊ ማዕቀፍ አሳይቷቸዋል፡፡ ቁልፍ የሆኑት ስነመለኮታዊ ጉዳዮች ከዚህ በታች ተገልጸዋል፡፡

የኢየሱስ የውግዘት ስነ መለኮት

ውግዘትን መቀበል

ኢየሱስ እንደ እግዚአብሔር መሲህ ውግዘት እንዲደርስበት መሆኑ አግባብ ያለው ነገር መሆኑን ግልፅ አድርጎ ተናግሯል፡፡ የእግዚአብሔር ሐሳብ የተወገዙትን እንደ ቁልፍ ድንጋይ አድርጎ ህንጻው እንዲገነባና ጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ ነው፡፡

ግንበኞች የናቁት ድንጋይ እርሱ የማእዘን ራስ ሆነ (ማር 12፡11 ከመዝ 118፡ 22-23 የተወሰደ) በማቴ 21፡ 42 ላይም ይገኛል፡፡

ኢየሱስ እንደ ተወገዘ፣ እንደ ተሰቃየ ባርያ መሆኑን ኢሳይያስ ትንቢታዊ መልዕክት ተናግሯል፡፡ በእርሱ ስቃይ አህዛብ ሁሉ ሰላምና የኃጢአት ስርየትን ያገኛሉ፡፡

> በሰዎች የተናቀና የተጠላ፣ የህማም ሰውና ስቃይ ያልተለየው ነበር፡፡ ሰዎች ፊታቸውን እንደሚያዞሩበት ዐይነት፣ የተናቀ ነበር፣ እኛም አላከበርነውም፡፡ በእርግጥ እርሱ ደዌያችንን ወሰደ ሕመማችንንም ተሸከመ እኛ ግን በእግዚአብሔር እንደተመታ እንደተቀሰፈ፣ እንደተሰቃየም ቆጠርነው፣ ነገር ግን ስለ መተላለፋችን ተወጋ ስለበደላችንም ደቀቀ፤ በእርሱ ላይ የወደቀ ቅጣት ለእኛ ሰላም አመጣልን፣ በእርሱ ቁስል እኛ ተፈወስን (ኢሳ 53፡3-5)

የዚህ ዕቅድ ማእከላዊ ሀሳቡ መስቀል ነው፡፡ ኢየሱስ በተደጋጋሚ ወደ ሞት እንደሚሄድ የሚያመላክት ነው፡፡

> ከዚያም የሰው ልጅ ብዙ መከራ እንደሚቀበል፣ በሽማግሌዎች፣ በካህናት አለቆችና በጸሐፍት እንደሚናቅ፣ እንደሚገደል፣ ከሦስት ቀንም በኋላ እንደሚነሳ ያስተምራቸው ጀመር፡፡ እነርሱም ይህን በግልጽ ነገራቸው፡፡ በዚህ ጊዜ ጴጥሮስ ኢየሱስን ለብቻው ወስዶ ይገስጸው ጀመር፡፡ (ማር 8፡31-32 እንደዚሁም ማር 10፡32-34፣ ማቴ 16፡21፣ 20፡17-19፣ 26፡2፣ ሉቃ 18፡31፣ ዮሐ 12፡23)

አመጽን አለመቀበል

ኢየሱስ ግቡን ከማሳካት አንጻር በግልጽና በተደጋጋሚ ኃይል መጠቀምን አውግዟል፡፡ በመስቀል ላይ ሆኖ እንኳን በዚህ አቋሙ ጸንቶ ነበር፡፡ ኢየሱስም እንዲህ አለው " ሰይፍን የሚመዝዙ ሁሉ በሰይፍ ይጠፋሉ"፡፡ ማቴ 26፡-52 ኢየሱስ ወደ መስቀል እየሄደ ሳለ ኃይልን መጠቀምን በፈቃዱ ተወ ይሄንንም ያደረገው የመጣበትን ተልዕኮ ለመወጣት ነው፡፡ ይሄውም የሞትን ዋጋ እስከመክፈል ድረስ ነው፡፡

> "ኢየሱስም፣ የእኔ መንግስት ከዚህ ዓለም አይደለም፤ ቢሆንም ኖሮ አይሁድ እንዳይዙኝ ሎሌዎቼ በተከላከሉልኝ ነበር፣ አሁን ግን መንግስቴ ከዚህ አይደለም አለው"፡፡ ዮሃ 18፡-36

"ሰይፍ" የሚመጣበት ጊዜ እንዳለ አመላካች ነገር በወንጌል ላይ ተጠቅሶ እናያለን፡፡ ይሄንንም የምናገኘው ኢየሱስ ቤተክርስቲያን ወደፊት ሊያገኛት የሚችለውን መከራ ለማሳየት ነው፡፡

> "እኔ የመጣሁት ሰላምን በምድር ለማስፈን አይምሰላችሁ፡ ሰይፍን እንጂ" ማቴ 10፡-34

የቱንም ያህል ይሄኛው ጥቅስ ኢየሱስ አመጽን እንደሚፈቅድ ተደርጎ እንደማስረጃ ሲቀርብ ብናይም እውነታው ግን ክርስቲያኖች በክርስቶስ ባላቸው እምነት የተነሳ ቤተሰቦቻቸው በሚያገሏቸው ጊዜ ሊፈጠር የሚችለውን መከፋፈል ለማሳየት ነው፡፡

በሉቃስ ወንጌል ላይ ተመሳሳይ የሆነው ምንባብ ሰይፍ በሚለው ቃል ምትክ መከፋፈል የሚል ቃል ተጠቅሶ እናገኛለን ሉቃስ 12፡-51፡፡

ስለሆነም በዚህ ክፍል ላይ ሰይፍ የሚለው ቃል እንደምሳሌ ሆኖ የሚያመለክተው መከፋፈልን፣ የአንድ ቤተሰብ አባላት ከሌሎች የቤተሰብ አባላት መለያየትን ነው፡፡ ሊሆን ይችላል ተብሎ የሚታሰበው ሌላኛው አተረጓጎም ደግሞ " ሰይፍ" የሚለው የክርስቲያኖችን ስደት ይወክላል የሚል ነው፡፡ ማለትም ሰይፉ የሚነሳው በክርስቲያኖች ላይ ነው፡፡ ምክንያቱ ደግሞ ምስክርነታቸው ነው፡፡

የኢየሱስ የኃይል አካሄድን አለመቀበሉ መሲሁ ሲመጣ ያደርገዋል ተብሎ ከሚጠበቀው አስተሳሰብ የተቃረነ ነበር፡፡ ይሄውም ህዝቡን ይታደጋቸዋል የሚለው ነው፡፡ የሚታደጋቸው ደግሞ ወታደራዊ፣ ፖለቲካዊ፣ እንደዚሁም መንፈሳዊ ከሆነ ሁኔታ ነው ተብሎ ይታመን ነበር፡፡ ኢየሱስ ደግሞ ወታደራዊ የሆነውን አካሄድ ተቃውሞታል፡፡ መንግስቱ ፖለቲካዊ፣ የዚህ ዓለምም አለመሆኗንም ግልጽ አድርጎላቸዋል፡፡

ሰዎች የቄሳር የሆነውን ለቄሳር የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር የግድ መስጠት እንዳለባቸውም አስተምሯቸዋል፡፡ (ማቴ 22፡-21) የእግዚአብሔር መንግስት በአንድ ስፍራ ተወስናለች የሚለውን አተያይ አስተባብሏል፡፡ ምክንያቱ ደግሞ የምትገኘው በሰዎች መካከል ስለሆነ ነው(ሉቃ 17፡21)፡፡ በእግዚአብሔር መንግስት የተሻለውን ቦታ የሚይዘው ማነው? የሚል ጥያቄ ይዘው ደቀመዛሙርቱ ኢየሱስን የሞገቱበት ምክንያት የእግዚአብሔር መንግስት እነርሱ በሚቀመጡበት ስፍራ የምትገኝ ነች ብለው አምነው ስለነበር ነው፡፡ ኢየሱስ ድግሞ የእግዚአብሔር መንግስት እነርሱ እንደተለማመዱት እንደ ፖለቲካ መንግስት ሰዎች ሰዎችን ጌታ ሆነው የሚገዙባት አለመሆኗን

አሳይቷቸዋል፡፡ ፊተኛ ለመሆን ኋለኛ መሆን እንደሚኖር አስተምሯል፡፡ (ማቴ 20፡- 16፣27) የኢየሱስ ተከታዮች መገልገልን ሳይሆን ማገልገልን መፈለግ አለባቸው፡፡ (ማር 10፡- 43፣ ማቴ 10፡- 27)

የጥንቷ ቤተክርስቲያን የኢየሱስን አስተምህሮ ከልቧ ተቀብላው ነበር፡፡ እንደ ምሳሌ ያህል በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ከተከለከሉ የስራ ዘርፎች መካከል አንዱ ውትድርና ነበር፡፡ ክርስቲያን ወታደር የሚሆን ከሆን ከመግደል ይታቀብ ነበር፡፡

ጠላትህን ውደድ

ሌላውን አለመቀበልና ማውገዝ ጠብ ያለበት ምላሽ ከሌላኛው ወገን እንዲነሳ ምክንያት ሊሆን ይችላል፡፡ ኢየሱስ መቼም ቢሆን ክፉ ያደረጉብንን ሰዎች መቅጣት ተቀባይነት አለው አላለም፡፡ ይልቁንም ክፉ ለሚያደርጉባችሁ በክፉ ፈንታ መልካም አድርጉ ብሏል፡፡ (ማቴ 5፡- 38-42) በሌላው ላይ መፍረድ ስህተት ነው፡፡ (ማቴ 7፡- 1-5) ጠላታችንን መጥላት ሳይሆን መውደድ አለብን፡፡ (ማቴ 5፡-43) የዋሆች ምድርን ይወርሳሉ፡፡ (ማቴ 5፡-5) የሚያስተራርቁ ብጹአን ናቸው የእግዚአብሔር ልጆች ይባላሉና፡፡ (ማቴ 5፡- 9)

እነዚህ አስተምህሮቶች ደቀመዛሙርት ሰምተው እንዲረሱአቸው የሚገቡ ተራ ቃላት አልነበሩም፡፡ የኢየሱስ ደቀመዛሙርት መልዕክቶቻቸው በአዲስ ኪዳን ተመዝግቦ የተቀመጠ ሲሆን በታላቅ መከራና ተቃውሞም ጊዜ ጭምር በእነዚህ መርሆዎች ተመርተዋል፡፡

> እስከዚህ ሰዓት ድረስ እንራባለን፣ እንጠማለን፣ እንራቆታለን፣ እንጎሰማለን፣ እንከራተታለን፣ በገዛ እጃችን እየሠራን እንደክማለን፤ ሲሰድቡን እንመርቃለን፣ ሲያሳድዱን እንታገሳለን፣ክፉ ሲናገሩን እንማልዳለን እስከ አሁን ድረስ የዓለም ጥራጊ የሁሉም ጉድፍ ሆነናል፡፡ (1ቆሮ 4፡-11-13፣ 1ጴጥ 3፡-10፣ ቲቶ 3፡-1-2 ሮሜ 12፡- 14-21)

ሐዋርያት በአማኞች ፊት የኢየሱስን ምሳሌ ይዘው ተመላልሰዋል፡፡ (1ጴጥ 2፡-21-25) ጠላትህን ውደድ የሚለው በማቴ 5 የተጠቀሰው ክፍል የጥንቷ ቤተክርስቲያን በተደጋጋሚ ከመጽሐፍ ቅዱስ በመውሰድ በጽሑፎቻቸው ይጠቀሙባቸው ነበር፡፡

ስደትን ለመቀበል የተዘጋጀህ ሁን

ኢየሱስ ለተከታዮቹ ያስተማረው ስደት የማይቀር መሆኑን ነው፡፡ መመታት፣ መጠላት፣ መሰደድና ለሞት ታልፎ መሰጠት እንደሚያጋጥማቸው ነግሯቸዋል፡፡ (ማር 13፡ 9-13፣ ሉክ 21፡12-19፣ ማቴ 10፡ 17-23)

ኢየሱስ ደቀመዛሙርቱን በሚያሰለጥናቸው ጊዜ የተቀበሉትን መልዕክት ለሌሎች እንዴት ማድረስ እንዳለባቸው መመርያ ሰጥቷቸዋል፡፡ በዚህም ደግሞ የመገፋትን ህይወት ይለማመዳሉ፡፡ በተቃራኒው ደግሞ የመሐመድን አስተምህሮቶች በምንመለከትበት ጊዜ ሙስሊሞች ለሚደርስባቸው ማንኛውም ስቃይ የኃይል ጥቃት ሰውን በማረድም ጭምር ምላሽ እንዲሰጡ ያበረታታቸዋል፡፡

ኢየሱስ ለደቀመዛሙርቱ ያስተማራቸው በቀላሉ “ የእግራችሁን ትቢያ አራግፉችሁ ሂዱ” የሚል ነው፡፡ በሌላ አነጋገር ለተቃዋሚዎቻቸው አንዳችም ክፉ ምላሽ ሳይሰጡ እንዲሄዱ ነበር ያስተማራቸው፡፡ (ማር 6፡11፣ ማቴ 10፡14) “ወደ ቤትም ስትገቡ ሰላምታ ስጡ ቤቱም የሚገባው ቢሆን ሰላማችሁ ይድረስለት፤ ባይገባው ግን ሰላማችሁ ይመለስላችሁ”፡፡

ይሄንን አስተምህሮ ደግሞ ኢየሱስ ምሳሌ በመሆን አሳይቷል፡፡ ወደ ሳምራውያን መንደር በመጣ ጊዜ ሊቀበሉት ፈቃደኛ አልሆኑም፡፡ በዚህ ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ከሰማይ እሳት አውርዶ እንድትበላቸው እንዲያደርግ ጠየቁት፡፡ ኢየሱስ ግን ገሰፃቸውና እልፍ ብሎ ሄደ፡፡ (ሉቃ 9፡54-56)

ኢየሱስ ለደቀመዛሙርቱ ያስተማራቸው ነገር ቢኖር ስደት ሲያጋጥማቸው ወደሌላ ከተማ እንዲሸሹ የሚያስገነዝብ ነበር፡፡ (ማቴ 10፡23) በሚሰደዱ ጊዜ ምን መናገር እንዳለባቸው መንፈስ ቅዱስ ስለሚያሳያቸው አንዳች መጨነቅ የለባቸውም፡፡ (ማር 10፡ 19-20፣ ሉቃ 12፡11-12፣ 21፡14-15) እንዲፈሩም አይገባም፡፡ (ማር 10፡31፣ ማቴ 10፡26)

ኢየሱስ ክርስቶስ ያስተማረው ለየት ያለ አስተምህሮ ቢኖር ተከታዮቹ በሚሰደዱበት ጊዜ የግድ መደሰት እንዳለባቸው ነው፡፡ ምክንያቱ ደግሞ ከነብያቶቹ ጋር እነርሱም የታወቁ ስለሆኑ ነው፡፡

> “ሰዎች ስለ ሰው ልጅ ሲጠሉአችሁ ሲለዩአችሁም ሲነቅፉአችሁም ስማችሁንም እንደ ክፉ ሲያወጡ ብፁዓን ናችሁ፡፡ እነሆ ዋጋችሁ

በሰማይ ታላቅ ነውና በዚያን ቀን ደስ ይበላችሁ ዝለሉም አባቶቻቸው ነቢያትን እንዲህ ያደርጉባቸው ነበርና” (ሉቃ 6፡22-23፣ ማቴ 5፡11-12)

ይሄ መልዕክት የጥንቷ ቤተክርስቲያን ለክርስቶስ ከነበራት መሰጠት የተነሳ ሙሉ በሙሉ በፍርሃት ውስጥ ስለማለፏ በርካታ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል፡፡

“ነገር ግን ስለ ጽድቅ እንኳን መከራን ብትቀበሉ ብጹአን ናችሁ” (1ጴጥ 3፡14፣ 1ቆሮ 1፡5፣ ፊሊ 2፡ 17-18፣ 1ጴጥ 4፡ 12-14)፡፡

ኢየሱስ ለደቀመዛሙርቱ ከስደት ባሻገር የዘላለምን ህይወት ወደፊት እንደሚቀበሉ ተስፋ ሰጥቷቸዋል፡፡የተሻለው ነገር ወደ ፊት የሚሆን ነው የተስፋ ቃል ለመውረስ ደግሞ በህይወት ታማኝ ሆኖ መቀጠል ይገባል (ማር 10፡29-30፣ ማር 13፡13)፡፡

ምዕራፍ 6

መስቀሉ የአርነታችን መንገድ

መሐመድ ለመስቀል የነበረው ጥላቻ

በመንፈሳዊው ዓለም በመኖራችን ምክንያት መሐመድ መስቀልን መጥላቱ የተገባ አልነበረም፡፡ በትውፊቶች የተዘገበውን አልዋቂዲ እንደሚናገረው ከሆነ፤ መሐመድ ሰው ቤት ሲገባ የመስቀል ምስል ያለበትን ማንኛውንም ነገር ካገኘ ማጥፋት ይቀናው ነበር[1]፡፡

መሐመድ ለመስቀል ያለው ጥላቻ ሥር ከመስደዱ የተነሳ ኢየሱስ ወደ ምድር በሚመለስበት ጊዜ የሙስሊሞች ነብይ በመሆን መስቀልን ከምድረ ገፅ ያጠፋል፡፡ ክርስትናንም ያስወግዳል ብሏል፡፡

[1] W.Muir, The life of Muhammad. Volume3, p.61, note 47

> አቡ ሁራሪያ እንደዘገበው፡ የአላህ ሐዋርያ እንዲህ ብሏል፡፡ "ነፍሴበእርሱ እጅ በተያዘችው እምላለሁ በእርግጥም (ኢየሱስ) የማርያም ልጅ በመካከላችሁ ይወርዳል፡፡ ለሰው ልጆችም በፍትህ ይፈርዳል፡፡ ይሄንን የሚያደርገው ደግሞ እንደ ገዢ ሆኖ ነው፡፡ መስቀልን ይሰብራል፡፡ አሳማንም ይገድላል፡፡ ሙስሊም ያልሆኑ ሰዎችም ቀረጥ እንዳይከፍሉ ያደርጋል፡፡ (ሳኢህ አልቡኻሪ የነቢያቶች ታሪክ ያለበት መጽሐፍ 4፡60፡ 3448)

በሌላ መልኩ ኢየሱስ ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ "ሦስተኛው ምርጫ" ይጠፋል፡፡ ስለሆነም ክርስቲያኖች የግድ ወደ እስልምና ይቀየራሉ፡፡ ይሄንን ማድረግ ካልቻሉ ግን ይገደላሉ፡፡

አሁን አሁን መሐመድ ለመስቀል ያለውን ጥላቻ የሚጋሩ እጅግ ብዙ ሙስሊሞችን ማግኘት ይቻላል፡፡

- እንደ ጎርጎርዮሳውያን አቆጣጠር በ1998 ዓ.ም የገና በአል ከመከበሩ ከሁለት ቀን በፊት በፓኪስታን ፌይሳላባድ በምትገኝ የካቶሊክ ቤተክርስቲያን የተንጠለጠለ መስቀል በሙስሊሞች መሪ እንዲወርድ ተደርጓል[1]፡፡
- እንደ ጎርጎርዮሳውያን አቆጣጠር በወርሀ የካቲት 18/ 2004 ዓ.ም በአልባንያ በምትገኝ የቅዱስ አንድሪው ቤተክርስቲያን በፎቶግራፍ የተደራጀን ማስረጃ አቅርበዋል፡፡ እንደ የፎቶግራፍ ማስረጃው ከሆነ በጣራው ላይ የተንጠለጠለን

[1] Annual Report on International Relegious Freedom for 1999. US State Department <http//www.thepersecution.org/used/us99irf.html>

መስቀል አውርደው ሰባብረዋል[1]፡፡ በኮሶቮ አቅራብያ በሚገኝ የክርስቲያኖች የመቀበርያ ስፍራዎች በመሄድ መስቀሎችን በመነቃቀል አመጽ እንዲነሳ አድርገዋል[2]፡፡

- እንደ ጎርጎርጎርዮሳውያን አቆጣጠር በሚያዝያ 2007 ዓ.ም በባግዳድ ማለትም ክርስቲያኖች በሰፈሩበት አል- ዳዎራ በሚባል ስፍራ የሙስሊም አማጽያኖች ክርስቲያኖችን በቤተክርስቲያናቸው ሕንጻ ላይ የተንጠለጠሉትን በእይታ ውስጥ ያሉ መስቀሎችን እንዲያስወግዱ መመርያ ሰጥተዋል፡፡ ይህ ደግሞ ሊሆን የቻለው የሙስሊሞች ህግ (ፈትዋ) የክርስቲያኖችን የመስቀል ምልክት መጠቀም በጥብቅ ስለሚከለክል ነው[3]፡፡
- በ2007 ዓ.ም ሀማስ ጋዛን በተቆጣጠረ ጊዜ መስቀልን የማጥፋት አመጽ አድርጓል፡፡ ጋዛ በሚገኝ የካቶሊኮች የሴቶች ገዳምና ትምህርት ቤት ጭንብል የለበሱ ወንዶች በመገኘት አካባቢውን በማመሰቃቀል፣ ዘረፋ ያካሄዱ ሲሆን ትኩረት ያደረጉትም መስቀልን ማጥፋት ላይ ነበር፡፡ በጋዛ የሚኖር የአይን እማኝ የሆነ ክርስቲያን እንደዘገበው ከሆነ በጋዛ ውስጥ ተሰሚነት ካላቸው ሰዎች አንደኛው የስቅለት ስእል ያለበትን መስቀል

---

[1] ERP-KLM Info Service. Newsletter 17/3/ 2005. <http:// www.Kosovo. Net/news/ archive/2005/ March_17/1. Html>

[2] Jared Israel, “ Eradication of an ancient culture… The destruction of the Churches of Kosovo’.<http:// emperors clothes.com list.htm>.

[3] Extrimists threaten Church in Baghdad’. Zenit News Service. 19 April 2007. <http://www.zenit.org/article/19414?l=english>

ከአንገቱ ጀምሮ በመቆራረጥ "ይሄ አልተፈቀደም" ሲል እኩይ የሆነውን ድርጊት ፈጽሟል[1]፡፡

- በጥቅምት 29/ 2007 ዓ.ም በዕለተ ሰኞ በማሌዥያውያን ፓርላማ ውስጥ የፓርላማ አባል የሆነ ጡሆን ሰይድ ሁድ ኢድሮስ የተባለ የፓርላማ አባል ኃይማኖታዊ የሆኑ በቤትክርስቲያኖች ትምህርት ቤቶች ፊትለፊት የሚሰቀሉ ምልክቶችን በተመለከተ "ለኃይማኖቱ፣ ለብሔሬ፣ እንደዚሁም ለሀገሬ ሀላፊነት እንደሚሰማው ሰው ...እነዚህ መስቀሎች ድምጥማጣቸው መጥፋት አለበት ብዬ አምናለሁ" ሲል ቁጭቱን በአደባባይ ተናግሯል[2]፡፡
- በህዳር 2004 ዓ.ም እንግሊዝ አገር የሚገኝ ቤልማርሽ የተሰኘ እስር ቤት በ1.6 ሚሊዮን ፓውንድ መስጊድ የማሰራት እቅድ እንዳለው ሪፖርት አድርጓል፡፡ ተቋሙ የተለያዩ ቤተ እምነቶች ለሆኑት ክርስቲያኖች ጸሎት ቤት አስገንብቶ ጥቅም ላይ እንዲውሉ እያደረገ የሚገኝ ሲሆን ከሙስሊሞቹ ጋር በእስር ቤት የሚገኝ አንዱ የዚህን መስጊድ መሰራት ተቃውሟል፡፡

---

[1] Fears in PA : Gaza May turn into Taliban-style Emirate. MEMRI Special Dispatch Series 1633, Palestinian Authority / Jihad & Terriorism Studies Project, June 26, 2007. <http:// memri.org/ bin/articles.cgi? page= archives& Area=sd&ID= SP 163307> This is cited from AL-Quds AL- Arabi (London), June 20, 2007.

[2] The Hansard record of the Third Meething of the fourth Session of Eleventh Parliament (Dewan Rakyat) of Malasia, on Monday, 29 October 2007, PP. 143-44http://www.parlimen.gov.my/hidex/pdf/DR-29102007.pdf.

ምክንያቱ ደግሞ አንዳንዶቹ በሸብር ፈጣሪነት ተፈርጀው የታሰሩ ስላሉበት ነው፡፡ እነዚህ አክራሪዎች ሙስሊሞች በሚጸልዩበት ጊዜ እነዚህ የጸሎት ቤቶች መስቀላቸውን እንዳይታይ በጨርቅ መሸፈን አለባቸው ሲሉ በብርቱ ተቃውሟቸውን አሰምተዋል[1]፡፡

- በእንግሊዝ ሌላ መስቀልን የሚያጥላላ አንድ ድርጊት ተከስቶ ነበር፡፡ የለንደን ባቡር ተቆጣጣሪ የሆነው መሐመድ አዛዊ የእንግሊዝን ዘውድ በደንብ ልብሱ ላይ ማድረጉ በፍጹም እንዳልተስማማው በብሶትና በንዴት ተናግሯል፡፡ እንደ ምክንያት አድርጎ ያቀረበው ደግሞ አነስ ያለና አምስት ሚሊ ሜትር የምትሆን መስቀል ስላለበት ነው፡፡ የሰራተኞችን ጉዳይ ወደ ሚከታተለው የከተማው ልዩ ፍርድ ቤት በመቅረብ በከተማው የፖሊስ ተቋም ላይ ያለውን ተቃውሞ አሰምቷል፡፡ እንደ አገላለጹ ከሆነ "ይሄ የዘር መድልዎ ነው" ሲል ተደምጧል፡፡ ክሱ ተቀባይነት ባያገኝም ከኃይማኖት አንፃር ዘውዱን ለማድረግ ፈቃደኛ ያልሆኑ ሰዎች ያለማድረግ ፈቃድ እንዲሰጣቸው የፖሊስ ባለስልጣኑ ውሳኔውን አስተላልፏል፡፡

የቀድሞው የካንተርበሪ ሊቀ ጳጳስ የነበሩት ጆርጅ ኬሪ እንደ ጎርጎሮሳውያኑ አቆጣጠር በ1995 ዓ.ም ሳውዲ አረቢያ ደረታቸው ላይ ያንጠለጠሉትን መስቀል እንዲያስወግዱ በኃይል ተጠይቀዋል፡፡ ዴቪድ ስኪድሞር ኤጲስቆጶስ በተሰኘ የዜና አገልግሎት እንደዘገበው ከሆነ፡

---

[1] Reported by Justin Penrose, writhing in the Sunday Mirror of November 7.2004. Daniel Pipes offered a critique of this dission in his ' Londonistan Follies' blog http://www.danielpipes.org/blog /298.

ኬሪ ከግብጽ ተነስተው ወደ ሱዳን እየበረሩ ሳለ ሳውዲ አረቢያ እንዲያርፉ አስገዳጅ ሁኔታ አጋጥሟቸው ነበር፡፡ የቀይባህር ጠረፋማ ከተማ በሆነችው ጅዳ ሲቃረቡ ኬሪ ማንኛውንም ኃይማኖታዊ ምልክቶች ማለትም አንገታቸው ላይ ያጠለቁትን ቄስ መሆናቸውን የሚያሳየውን ዘለበትና በደረታቸው ላይ ያንጠለጠሉትን መስቀል እንዲያስወግዱ ተነግሯቸዋል[1]፡፡

የቱንም ያህል መስቀል በሙስሊሞች ዘንድ የተወገዘም ቢሆን በክርስቲያኖች ዘንድ ግን ነፃ የመውጣታችን ምልክት ሆኖ ይታያል፡፡

መስቀል፣ ተቀባይነትን ማጣትና እርቅ

በክርስቲያኖች መረዳት መሰረት የሰው ልጆች ትልቁ ችግር ኃጢአት ነው፡፡ ኃጢአት ደግሞ የሰው ልጆች ከእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን እንዲያጡና እርስበርሳቸው እንዳይቀባበሉ አድርጓል፡፡ ይሄ ባይተዋርነት ውጤቱ ደግሞ መገለልን አስከትሏል፡፡ አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፋቸው ከኤደን ገነት ተባረዋል፡፡ ስለሆነም ከእግዚአብሔር መገኘት የተገለሉ እንዲሆኑ ሆኗል፡፡ በመውደቃቸው የተነሳ ደግሞ የተረገሙ ሆነዋል፡፡

---

[1] David Skidmore . 'Heart speaks to heart during Archbishop of Canterbury 's visit to Chicago.' http://www.wfn. org /1996/06/ msg 00144.htm.

የእስራኤልን ታሪክ በምንመለከትበት ጊዜ እግዚአብሔር በሙሴ በኩል ከእርሱ ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት እንዲኖራቸው ቃልኪዳን ገብቶላቸዋል፡፡ የእስራኤል ህዝብ ግን ይሄንን ሐሳብ አልተቀበሉም፡፡ ይልቁንም በራሳቸው መንገድ ተጉዘው ፍርድን በራሳቸው ላይ አምጥተዋል፡፡

በሰው ላይ የመጣውን ፍርድና ከእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ማጣትን ሊያሸንፍ የቻለው ቁልፍ ነገር መስቀል ነው፡፡ ኢየሱስ ተቀባይነትን እስከማጣት ደርሶ ራሱን ዝቅ ቢያደርግም የመስቀሉ ኃይል ግን በሰውና በእግዚአብሔር መካከል የነበረውን ግድግዳም ጭምር ማሸነፍ ችሏል፡፡ ኢየሱስ ለዓለም ኃጢአት ሲል ሰዎች የጎዱትን ጉዳት ከምንም ሳይቆጥር ነፍሱን አሳልፎ በመስጠት ለሁላችንም መስዋእት ሆኗል፡፡ በዚህ ምክንያት የሰው ልጆችን የተጣሉ እንዲሆኑ ያደረገው ኃይል መስዋእት በተከፈለበት ፍቅር ተሸናፊ ሆኗል፡፡ይሄኛው ኢየሱስ በመስቀል ላይ ያሳየው ፍቅር ማንው የሌለውና እግዚአብሔር ለዓለም ሁሉ የሰጠው ስጦታ ነው፡፡

> በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ህይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ አለሙን እንዲሁ ወዷልና፡፡(ዮሐ 3፡16)

የሰው ልጆች እግዚአብሔርን በመበደላቸው ምክንያት ኢየሱስ በመስቀል ላይ በመሞት ሊቀበሉት የተገባቸውን ቅጣት እርሱ እንዲቀበለው ሆኗል፡፡ ይሄ የሰው ልጆች ሁሉ የተገባቸው ቅጣት ደግሞ ሞት ነው፡፡ ስለሆነም በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ የኃጢአትን ይቅርታ ያገኛሉ፡፡ እንደዚሁም የዘላለም ህይወት ወራሽ ይሆናል፡፡ በዚህም መንገድ

ኢየሱስ ተቀባይነት ማጣትን በተቀጣው ቅጣት እግዚአብሔርን በማስደሰት ማሸነፍ ችሏል፡፡

በሙሴ መጻሕፍት የመስዋእት ማቅረብን ምሳሌ በምንመለከትበት ጊዜ የሚፈሰው ደም ኀጢአትን ያስተሰርይ ነበር፡፡ ክርስቲያኖች ደግሞ ይሄንን ሀሳብ የሚተረግሙት የኢየሱስ ክርስቶስን በመስቀል ላይ መሞት አስፈላጊነት ነው፡፡ በነብዩ ኢሳይያስ የባርያውን ሥቃይን አስመልክቶ የተነገረው ሐሳቡን ግልጽ ያደርገዋል፡፡

> እኛ ግን በእግዚአብሔር እንደ ተመታ ፣ እንደ ተቀሰፈ፣ እንደ ተሰቃየም ቆጠርነው፡፡ ነገር ግን እርሱ ስለ መተላለፋችን ተወጋ፤ ስለ በደላችንም ደቀቀ፤ በእርሱ ላይ የወደቀው ቅጣት ለእኛ ሰላም አመጣልን፤ በእርሱም ቁስል እኛ ተፈወስን፡፡ መድቀቁና መሰቃየቱ ግን የእግዚአብሔር ፈቃድ ነበር፤ እግዚአብሔር ነፍሱን የኀጢአት መስዋእት ቢያደርገውም እንኳ፣ ዘሩን ያያል፤ ዕድሜውም ይረዝማል፤ የእግዚአብሔርም ፈቃድ በእርሱ ይከናወናል፡፡ ስለዚህ ድርሻውን ከታላላቆቹ ጋር እሰጠዋለሁ፤ ምርኮውን ከኀያላን ጋር ይካፈላል፤ እስከ ሞት ድረስ ሕይወቱን አሳልፎ በመስጠቱ፣ (ኢሳ 53፡5፣10፣12)

ሐዋርያው ጳውሎስ ጠንካራ በሆነው የሮሜ መልዕክቱ የኢየሱስ ክርስቶስ መስዋእትነት በእግዚአብሔር ዘንድ የነበረውን ተቀባይነት ማጣትን በእርቅ ፍጻሜ እንዲኖረው አድርጓል፡፡

> ገና ደካሞች ሳለን ክርስቶስ ዘመኑ ሲደርስ ስለ ኀጢአተኞች ሞቶአልና፡፡ ስለ ጻድቅ የሚሞት በጭንቅ ይገኛልና፤ ስለ ቸር ሰው ግን ሊሞት እንኳ የሚደፍር ምናልባት ይገኝ ይሆናል፡፡ ነገር ግን

> ኀጢአተኞች ሳለን ክርስቶስ ስለ እኛ ሞቷልና እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን የራሱን ፍቅር ያስረዳል፡፡ ይልቁንስ እንግዲህ አሁን በደሙ ከጸደቅን በእርሱ ከቁጣው እንድናለን፤ ይህም ብቻ አይደለም ፣ ነገር ግን አሁን መታረቁን ባገኘንበት በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በእግዚአብሔር ደግሞ እንመካለን፡፡ (ሮሜ 5፡6-11)

ይሄኛው የማስታረቅ ስራ በሦስተኛ አካል ማለትም የሰው ልጆችን ጨምሮ፣ በመላእክት ወይንም በአጋንንቶች የሚነሳ ማንኛውንም ኩነኔ ያሸነፈ ነው፡፡ (ሮሜ 8፡38)

እንግዲህ ስለዚህ ነገር ምን እንላለን? እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ከሆነ ማን ይቃወመናል? ለገዛ ልጁ ያልራራለት ነገር ግን ስለ ሁላችን አሳልፎ የሰጠው ያው ከእርሱ ጋር ደግሞ ሁሉን ነገር እንዲያው እንዴት አይሰጠንም? እግዚአብሔር የመረጣቸውን ማን ይከሳቸዋል? የሚያጸድቅ እግዚአብሔር ነው የሚኮንንስ ማነው? ከፍታም ቢሆን ዝቅታም ቢሆን ልዩ ፍጥረትም ቢሆንም በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን ካለ ከእግዚአብሔር ፍቅር ሊለየን እንዳይችል ተረድቼአለሁ፡፡ (ሮሜ 8፡31-33፣ 39)

ይሄ ብቻም አይደለም ክርስቲያኖች የማስታረቅን አገልግሎት እንዲያገለግሉ አደራ ተጥሎባቸዋል፡፡ ማለትም ለሌሎች የሚደረግ የማስታረቅ ስራ እንደዚሁም በመስቀሉ የተሰራውን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት የማግኘትን መልእክት ማወጅን ያጠቃልላል፡፡

> ነገር ግን የሆነው ሁሉ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅም አገልግሎት ከሰጠን ከእግዚአብሔር ነው፤ እግዚአብሔር በክርስቶስ

ሆኖ ዓለሙን ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና በደላቸውን አይቆጥርባቸውም ነበር፤ በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ ፡ ፡ እንግዲህ እግዚአብሔር በእኛ እንደሚማልድ ስለ ክርስቶስ መልዕክተኞች ነን፤ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ብለን ስለ ክርስቶስ እንለምናለን (ሮሜ 2ቆሮ 5፡18-20)

ትንሳኤና አርነት

ትንሳኤ

የመሐመድ መገለጥ ምንም ዓይነት የአቋም ለውጥ ሊታይበት ያልቻለው አርነትን አስመልክቶ የሚያንጸባርቀው መሻት ነው፡ ፡ ይሄንንም ለማሳካት ሲል የእርሱን ጠላቶች ለህጉ እንዲገዙ ያስገድዳቸው ነበር፡ ፡ ከዚህም የተነሳ ራሳቸውን በእርሱ መመርያና ስልጣን ሥር ያስገዙ ነበር፡ ፡ ይሄንን ማድረግ ባይችሉ ግን የዲህሚ ህግ ተገዢዎች እንዲሆኑ በኃይል ይገደዳሉ፡ ፡ ሦስተኛው ምርጫቸው ግን ሞት ነበር፡ ፡

የክርስቶስን አገልግሎት በተመለከተ የክርስቲያኖችን መረዳት በምንመለከትበት ጊዜ አርነት አለ ይሄ አርነት ደግሞ የተገኘው በክርስቶስ የማዳን ሥራ ነው፡ ፡ የተሰቃየው አገልጋይ ዓላማ ራሱን ማዋረድና በእግዚአብሔር ዘንድ የነበረውን ተቀባይነት ማጣትን ማስቀረት ነው፡ ፡

አርነት የመጣው በክርስቶስ ትንሳኤና እርገት ነው፡ ፡ ምክንያቱ ደግሞ ሞትና ማንኛውም ኃይል የተሸነፈበት ስለሆነ ነው፡ ፡

ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ አስቀድሞ አይቶ ነፍሱ በሲኦል እንዳልቀረች ሥጋውም መበስበስን እንዳላየ ተናገረ ይሄን ኢየሱስን እግዚአብሔር

> አስነሳው ለዚህም ነገር እኛ ሁላችን ምስክሮች ነን ፤ስለዚህ በእግዚአብሔር ቀኝ ከፍ ከፍ ብሎአልና የመንፈስ ቅዱስን የተስፋ ቃል ከአብ ተቀብሎ ይህን እናንተ አሁን የምታዩትንና የምትሰሙትን አፈሰሰው፡፡ …እንግዲህ ይህን እናንተን የሰቀላችሁትን ኢየሱስን እግዚአብሔር ጌታም ክርስቶስም እንዳደረገው የእስራኤል ወገን ሁሉ በእርግጥ ይወቅ ፡፡ (ሐዋ 2፡31-36)

ሐዋርያው ጳውሎስ በፊሊጲስዩስ መልዕክቱ ታዋቂ በሆነው ምንባብ ላይ ኢየሱስ የቱን ያህል ራሱን እንዳዋረደ፣ በፈቃዱ የባርያን መልክ የራሱ እንዳደረገ እንረዳለን፡፡ የታዘዘውም ደግሞ እስከ መስቀል ሞት ድረስ ነው፡፡ እግዚአብሔርም ያለ ልክ ከፍ ከፍ አደረገው፡፡ በመንፈሳዊ ስልጣናት ሁሉ ላይ የበላይ አደረገው፡፡

ይሄ በክርስቶስ የተገኘው ነፃ የማውጣት ድል በእግዚአብሔር ሉአላዊ ፈቃድ ውስጥ አስቀድሞ የነበረና በመስቀሉ የተከናወነ ነው፡፡

> እያንዳንዱ ለራሱ የሚጠቅመውን አይመልከት ለባልንጀራው ደግሞ እንጂ በክርስቶስ ኢየሱስ የነበረ ይህ አሳብ በእናንተ ዘንድ ደግሞ ይሁን እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን መቀማት እንደሚገባ ነገር አልቆጠረውም ነገር ግን የባርያን መልክ ይዞ በሰውም ምሳሌ ሆኖ ራሱን ባዶ አደረገ በምስሉም እንደ ሰው ተገኝቶ ራሱን አዋረደ ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት እንኳን የታዘዘ ሆነ በዚህ ምክንያት ደግሞ እግዚአብሔር ያለልክ ከፍ ከፍ አደረገው ከስምም ሁሉ በላይ ያለውን ስም ሰጠው፤ ይኸም በሰማይና በምድር ከምድርም በታች ያሉት ሁሉ በኢየሱስ ስም ይንበረከኩ ዘንድ …(ፊሊ 2፡4-10)

የመስቀሉ ደቀመዝሙር

ለክርስቲያን ክርስቶስን መከተል ማለት ሞትና ትንሳኤውን ማረጋገጥ ማለት ነው፡፡ ኢየሱስና ተከታዮቹ በተደጋጋሚ ከክርስቶስ ጋር የመሞትን አስፈላጊነት አመላክተዋል፡፡ ያ ማለት ደግሞ ወደ ሞት የሚመራውን አሮጌውን መንገድ መተውና ዳግም በመወለድ በክርስቶስ የፍቅርና የእርቅ አዲስ መንገድ በመነሳት ለራሳችን ሳይሆን ለእግዚአብሔር መኖር ነው፡፡

የክርስቶስን መከራ የተካፈሉ ሰዎች ልምዳቸውን ሲናገሩ በኑሯቸው ያለፈው ፈተና ድልን በሕይወታቸው እንደተቀዳጁ የታየበት፣ ተሸናፊ አለመሆናቸውም የተረጋገጠበት ነው፡፡ በዚህም ታማኝ የሆኑ አማኞችን የጭካኔ ኃይል ካለበት ከዚህ ዓለም እግዚአብሔር ነፃ እንዳወጣ ያሳየ ነው፡፡

> በኋላዬ ሊመጣ የሚወድ ቢኖር ራሱን ይካድ መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ፡፡ ነፍሱን ሊያደን የሚወድ ሁሉ ያጠፉታልና ስለ እኔና ስለ ወንጌል ነፍሱን የሚያጠፋ ሁሉ ግን ያድናታል፡፡ (ማር 8፡34-35 እንደዚሁም (1ኛ ዮሐ 3፡ 14፣ 16፣ 2ቆሮ 5፡14-15፣ ዕብ 12፡1-2)

ተቀባይነትን የማጣት ሁለት ወጎች

መሐመድና ኢየሱስ በዓለም ላይ ያሉት የሁለት ታላላቅ ኃይማኖቶች መስራቾች መሆናቸው የታወቀ ነው፡፡ ሁለቱም ጠንካራና ቀጣይነት የነበረው ተቀባይነትን የማጣት ሁኔታ አጋጥሟቸዋል፡፡ ይሄ

ተቀባይነትን ማጣት በሁለቱም ላይ የታየው ከልጅነታቸው ጀምሮ ነው፡፡ ተቃውሞ ደግሞ የተነሳባቸው ከቤተሰብ አባላት ጀምሮ እስከ የኃይማኖት መሪዎች ጭምር ነው፡፡ ሁለቱም እርኩሳን መናፍስቶች ተቆጣጥሯቸዋል ተብለው ተከሰዋል፡፡ ሁለቱም ተፌዞባቸዋል፣ በጥብቅ ተነቅፈዋል፡፡ ሁለቱም በስቃይ ውስጥ አልፈዋል ክህደትም ተፈጽሞባቸዋል፡፡ ሁለቱም በሕይወታቸው ዛቻ ነበረባቸው፡፡

እንደዛም ሆኖ እነዚህ ማንም ሊያውቃቸው የሚችሉ መመሳሰሎች እያሉ እነዚህን ሁለት ትላልቅ ኃይማኖቶች ሊለዩ የሚችሉ ልዩነቶችም አሉ፡፡ የመሐመድን የሕይወት ታሪክ በምንመለከትበት ጊዜ በአብዛኛው ለሰው ልጆች የነበረው ምላሽ አሉታዊ ነበር፡፡ ራስን አለመቀበልና ጸብ አጫሪነት ባህሪያቶቹ ነበሩ ወደ ኢየሱስ በምንመጣበት ጊዜ ግን አቅጣጫው ሙሉ በሙሉ የተለየ ነበር፡፡ አለመቀበልን ያሸነፈው በሌሎች ላይ ጫና በማሳደር አልነበረም፡፡ ይልቁንም ማፈሪያ በሚመስል ሕይወት ውስጥ በማለፍም ጭምር እንጂ፣ እንደ ክርስቲያኖች እምነት ከሆነ ተቀባይነት የማጣትን ኃይል አሸንፏል፡፡ ህመሙንም ፈውሷል፡፡ የመሐመድ ሕይወት በዲህማ ህግ መሠረት ምን ያህል መንፈሳዊ እስራት እንዳለ ወሳኝ ነገሮችን ይዟል፡፡

የክርስቶስን ሕይወት በምንመለከትበት ጊዜ በዲህማ ህግ የሚሰቃዩትን ክርስቲያኞች ሁለንተና ነፃ የሚያወጣ ነው፡፡

መንፈሳዊ ንጽረተ ዓለም

እዚህ ጋር ልንጠቅሰው የተገባው ንጽረተ ዓለም የተቃኘው በአዲስ ኪዳን ነው፡፡ ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆላስይስ አማኞች በጻፈው መልዕክቱ በጸሎቱ እንደሚያስባቸው ይነግራቸዋል፡፡

> እያደጋችሁ ከደስታም ጋር በሁሉ ለመጽናትና ለመታገስ እንደ ክብሩ ጉልበት መጠን በኃይል ሁሉ እየበረታችሁ በቅዱሳንም ርስት በብርሃን እንድንካፈል ያበቃንን አብን እያመሰገናችሁ በነገር ሁሉ ደስ ልታሰኙ ለጌታ እንደሚገባ ትመላለሱ ዘንድ እንለምናለን፡፡ እርሱ ከጨላማ ሥልጣን አዳነን ቤዛነቱንም እርሱንም የኃጢአትን ስርየት ወዳገኘንበት ወደ ፍቅሩ ልጅ መንግስት አፈለሰን፡፡ (ቆላ 1፥12-14)

እንደ ጳውሎስ አመለካከት ከሆነ ሰዎች በባህሪያቸው በሰይጣንና በአጋንንቶች ኃይል ስር ናቸው፡፡ ነገር ግን በክርስቶስ ባላቸው እምነት ምክንያት ከእርኩሳን መናፍስት ተፅዕኖ ነፃ ወጥተዋል፡፡ ጂ.ኤች ሀውልደን የተባሉ በኦክስፎርድ የትሪኒቲ ኮሌጅ የነገረ መለኮት ምሑር የጳውሎስን የስነ መለኮት ንጽረተ ዓለምን አስመልክቶ ያላቸውን አመለካከት እንደዚህ ጽፈዋል፥

> … ስለ ሰው ማንነት የውስጥ መረዳት አለው፡፡ ሰው በአቋሙ በመጽናትና ኃጢአት በማድረግ ብቻ ከእግዚአብሔር ሐሳብ የወጣ አልነበረም፡፡ ይሄ አጽናፈ ዓለም በዲያቢሎስ ኃይላት ተፅዕኖ ስር

> ከመሆኑ የተነሳ እግዚአብሔርን ከመታዘዝ ይልቅ ለዲያቢሎስ አምባገነናዊ አስተዳደር መገዛት ችሏል፡፡ የሰው ከእግዚአብሔር ሐሳብ ማፈንገጥ በሰው ልጆች ሁሉ ፊት የሚስተዋል የጋራ ባህሪ ነው፡፡ ይሄ ደግሞ ለአይሁዳውያንም ሆነ ለአሕዛብ የሚሰራ እውነት ነው፡፡ ምክንያቱም የሰው ልጆች ሁሉ የአዳም ልጆች ናቸውና፡፡ (Paul's Letters from Prison, P 18)

ሀውልደን ሐሳባቸውን ለማብራራት እንደሞከሩት የጳውሎስ ንጽረተ ዓለም የሚያሳየው የሰው ልጆች ከሰይጣን እስራት ነፃ መሆን እንዳለባቸው ነው፡፡ "(አጋንንታዊ ኃይላትን በተመለከተ የሰው ልጆች ከነሱ ተፅዕኖ ነፃ መውጣት አለባቸው" ገጽ 18)፡፡ ይሄንን ቁልፍ ሚና ኢየሱስ የወሰደው ደግሞ በሞትና በትንሳኤው ነው፡፡ ይሄ እውነት ደግሞ በኃጢአት ላይና የሰው ልጆችን በባርነት ተፅዕኖ ስር እንዲሆኑ ባደረጉት የዲያቢሎስ ኃይላት ላይ ድልን እንድንቀዳጅ አድርጓል፡፡

ሐዋርያው ዮሐንስ በመጀመርያው መልዕክቱ እንደጻፈው

> ከእግዚአብሔር እንደ ሆንን ዓለምም በሞላው በክፉው እንደ ተያዘ እናውቃለን፡፡ (1ኛ ዮሐ 5፡19)

ጳውሎስ እንዳለው ዓለም ሁሉ በጨለማው ስልጣን (ሰይጣን) ቁጥጥር ውስጥ ከሆነ (ቆላ 1፡13) እንደ ምሳሌ አድርገን ብንወስድ ሙስሊሞች ለክፍለ ዘመናት ተነግሮ የማያልቅን መከራ በማኅበረሰብ ላይ አድርገዋል፡፡ ይሄ ደግሞ መታየት ያለበት ከፖለቲካና ከማኅበራዊ አንፃር ብቻ አይደለም በመንፈሳዊም ጎኑም ጭምር ሊታይ ይገባል፡፡

በመንፈሳዊው ዓለም ያለው አምባገነናዊ የክፉ አሰራር በሰዎች ክልልም እንደሚሰራ የሚያመለክት ነው፡፡

ማንኛውም ሰው ሊገነዘበው የሚገባው ነገር ቢኖር የተቋም መልክ ያላት ቤተክርስቲያን (በክርስቶስ ትምህርት የማትኖረዋ ቤተ ክርስቲያን) ከክፉ ኃይላት ተፅዕኖ ራሷን የመከላከል ብቃት ያላት አለመሆኗን ነው፡፡ ፀረ-ሴማዊነት፣ ዘረኝነት እና ሴቶችን ማግለል በውስጧ ከታዩ የማግለል ምልክቶች መካከል ይጠቀሳሉ፡፡

የክፋትን ኃይል ማሸነፍ

ለክርስቲያኖች ጎጂ ውጤት ካለው፣ መንፈሳዊ ተፅዕኖ ከሚያመጣው የዲህሚ ሕግ ነፃ መውጣት፣ የሰይጣንን ኃይል መቋቋም እጅግ አስፈላጊ ነገር ነው፡፡ ምክንያቱ ደግሞ በዚህ ዓለም ላይ ያለውን ተቀባይነት ማጣትን በመንፈሳዊ ኃይል በዋናነት የሚያቀነባብረው ሰይጣን ነው፡፡

እንደ ወንጌልና የአዲስ ኪዳን መልዕክቶች ከሆነ ሰይጣን ዓለምን የሚገዛበት ኃይል አለው፡፡ እርሱ "የዚህ ዓለም ንጉስ" ነው (ዮሐ 12፡31)፡፡ "የዚህ ዓለም አምላክ" (2ቆሮ 4፡4) እንደዚሁም "የአየር አለቃ መንፈስ" (ኤፌ 2፡2) መንግስቱ ደግሞ "የጨለማ ሥልጣን" ይሄ ደግሞ "በማይታዘዙት ላይ የሚሰራ መንፈስ" ነው፡፡

ኢየሱስ ለጳውሎስ በራዕይ በተገለጠለት ጊዜና ወደ አሕዛብ እንዲሄድ በጠራው ጊዜ ሐዋርያው የተነገረው ነገር ቢኖር ሰዎችን "ከጨለማ ወደ ብርሀን ከ ሰይጣን ኃይል ወደ እግዚአብሔር" ይመልሳል ተብሎ ነው፡፡

(ሐዋ 26፡ 18) ይሄ ሐሳብ የሚያመለክተው ሰዎች በክርስቶስ አምነው ከመዳነቸው በፊት በሰይጣን ቁጥጥር ውስጥ ነበሩ፡፡ ነገር ግን በክርስቶስ በኩል በመዋጀት ከጨላማ ኃይል ወደ እግዚአብሔር መንግስት ተሻግረዋል፡፡

እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ከሆነ መንፈሳዊ ጦርነት በእግዚአብሔርና በሰይጣን መካከል ይቀጥላል፡፡ ሰይጣን ደግሞ ዓለምን ለአመጽ የዳረገ ነው፡፡ (ማር 1፡15 ሉቃ 10፡18፣ ኤፌ 6፡12) ይሄ በሁለት መንግስታት መካከል ያለ ግጭት ነው፡፡ ውግያው ደግሞ የተገለጸና ሊሰወር የማይችል ነው፡፡ ክርስቲያኖች ደግሞ ወደየትኛው ካምፕ መቀላቀል እንዳለባቸው መወሰን አለባቸው፡፡ ጦርነቱ ደግሞ አንድ ጊዜ በመስቀል አማካይነት አሸናፊውን ጎራ ለይቷል፡፡ ስለሆነም የፍጻሜው አሸናፊ ያለምንም ጥርጥር ክርስቶስ ሆኗል፡፡

ክርስቲያኖች እንደ ክርስቶስ ወኪል፣ እንደ ክርስቶስ ተወካዮች በየእለቱ ከጨለማ ኃይላት ጋር ሁልጊዜ ጦርነት ይገጥማሉ፡፡ የክርስቶስ ሞትና ትንሳኤ የነፍሳችን ባለስልጣን በጨላማ ኃይላት ላይ ኃይለኞች ሆነን እንድንገለጥ መሠረት ሆኖናል፡፡ የዚህ መንፈሳዊ ውግያ ግዛት ደግሞ የሚያጠቃልለው ሕዝብን፣ ኅብረተሰብን፣ ማኅበረሰብናና ብሔርን ነው፡፡

የተቋም መልክ ያላት ቤተክርስቲያን በጦር ሜዳ ትመሰላለች፤ ያላት ኃይሏ ደግሞ መፈንዳት የሚጀምረው በክፉ ዓላማ ላይ ነው፡፡

ለማንኛውም እዚህ ጋር ትኩረት መስጠት የምንፈልገው ለእስልምና ነው፡፡ ቁልፉ ነገር ደግሞ መገዳደርን የሚጠይቀው መንፈሳዊና ግዛታዊ

አካሄድ የሆነውን የዲህሚ ሕግና የሸህዳ ትንታኔ ነው፡፡ በሌላው መልኩ ሙስሊሞችን የበላይና የተማሩ አድርጎ በማቅረብ ሌሎቹን ባርያ በማድረግ መጨቆን፣ በሌላ መልኩ ክርስቲያኖችንም ባርያ ማድረግና ሌሎች ሙስሊሞች ያልሆኑት ሕዝቦች ዝቅ ብለው እንዲገዙ ማድረግ፤ የሀሰት ምስጋና በመስጠት ዝም ብለው እንዲገዙ በማድረግ በሞት እርግማን ውስጥ እንዲገቡ ያደርጋሉ፡፡ (ኤፌ 6፡11-17)

ሐዋርያው ጳውሎስ ስላገኘነው ድል አስረግጦ ሲናገር የዚህ ዓለም ገዢ የሆኑት የጨለማ ኃይላት ትጥቃቸው ተፈትቷል፣ አቅማቸው ተወስዷል፡፡ ተሸናፊዎችም ሆነዋል፡፡ ይሄ ደግሞ ሊሆን የቻለው በመስቀሉ በተሰራው የኃጢአት ይቅርታ ነው፡፡

እናንተም በበደላችሁና ሥጋችሁን ባለ መገረዝ ሙታን በሆናችሁ ጊዜ ከእርሱ ጋር ሕይወትን ሰጣችሁ፡፡ በደላችሁንም ሁሉ ይቅር አላችሁ፡፡ በእኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንንም በትእዛዛት የተጻፈውን የዕዳ ጽህፈት ደመሰሰው፡፡ እርሱንም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል፡፡ አለቅነትና ሥልጣናትን ገፎ ድል በመንሳት በእርሱ እያዞራቸው በግልጥ አሳያቸው፡፡ (ቆላ 2፡13-15)

ዲህማና ሸህዳ የተጻፉ መለያዎች ሆነው የሰው ልጆችን ስብእናን በመቃወምም ጭምር ያገለግላሉ፡፡ የመንፈሳዊው ኃይል መለያዎች የሆኑት ሰዎችን የሚቀወሙትና የሚጨቁኑት ዲህማና ሸህዳ በመስቀሉ ኃይል በሚስማር ሊጠረቅባቸው ችሏል፡፡ ይሄ ደግሞ በአደባባይ የሚያሳዩትና እን ሦስተኛው ምርጫ ብዬ ያልኩትንም ጭምር የሚያጠቃልል ነው፡፡

የዲህማ ሕግ ቁልፍ የሆነው አካሄዱ ኢስላም ያልሆኑትን በዝምታ ማስጨነቅ ላይ ትኩረት ይሰጣል፡፡ ነገር ግን በመስቀሉ በመጠረቁ ትጥቁ ተገፎ ጥርስ እንደሌለው አንበሳ ሆኗል፡፡ ከዚህም የተነሳ ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ኃይላትና ሥልጣናት ላይ ድልን እንደተቀዳጁ ሁሉ በዲህሚ ህግ ላይም አሸናፊዎች ናቸው፡፡

ሕጋዊ መብቶች

መንፈሳዊ ነፃነትን የምንቀዳጅበት አንደኛው ደረጃ ሰይጣን በኛ ላይ ያወጀብንን አዋጅ በመንፈሳዊ ሥልጣን በመቃወም ነው፡፡ መንፈሳዊ መሰጠት በቀደመው ትውልድ ሲኖር፣ ደግሞም በክርስቶስ የተሰራውን ሥራ በእምነት መቀበል ሲቻል ቀጣዩ ተውልድ በነፃነት እንዲመላለስ ሁኔታዎች ይመቻቹለታል፡፡ እውነቱን በምንመለከትበት ጊዜ ሰይጣን በክርስቲያኖች ላይ ቀጣይነት ያለው መንፈሳዊ ውግያ ለመክፈት ኪዳን እንደገባ ከስራው መረዳት እንችላለን ፡፡

ሐዋርያው ጳውሎስ እንደሚያስተምረው ከሆነ ቁጣን ደብቆ በመያዝና በማሰላሰል ለዲያቢሎስ ዕድል ፈንታን መስጠት ይቻላል፡፡

> ተቆጡ ኃጢአትንም አታድርጉ በቁጣችሁ ላይ ፀሐይ አይግባ ለዲያቢሎስም ፈንታ አትስጡት (ኤፌ 4፡ 26)

እዚህ ላይ “ፈንታ” የሚለው ቃል የተተረጎመው *ቶፖስ* ከሚለው የግሪክ ቃል ነው፡፡ ትርጓሜው ደግሞ በአንድ አካባቢ መሆን ወይንም የተያዘ ቦታ ማለት ነው፡፡ “ቦታ መስጠት” የሚለው ሐሳብ ደግሞ “እድል ፈንታን” አሳልፎ መስጠት እንደ ማለት ነው፡፡ ስለዚህ ጳውሎስ እያለ ያለው አንድ ሰው

ለኃጢአቱ ይቅርታን ከመጠየቅ ይልቅ በመቆጣት ሽምቀቆ ውስጥ ራሱን ቢያስገባ ለክፉ ሐሳብ ዓላማ መጠቀምያ ለመሆን መሠረትን ያመቻቻል ማለት ነው፡፡

በዮሐ 14 30 ኢየሱስ ክፉው በእርሱ ላይ እድል ፈንታ እንደሌለው መናገሩ ትክክለኛ መሠረት ነበረው፡፡

> ከእንግዲህ ወዲህ ከእናንተ ጋር ብዙ አልናገርም የዚህ ዓለም ገዥ ይመጣልና፤ በእኔ ላይም አንዳች የለውም፤ ነገር ግን አብን እንድወድ ዓለም ሊያውቅ አብም እንዳዘዘኝ እንዲሁ አደርጋለሁ፡፡ ተነሡ፤ ከዚህ እንሂድ፡፡ (ዮሐ 14፡ 30-31)

ሊቀ ጳጳስ ጄ. ኤች በማብራርያ መጽሐፋቸው እንዳስቀመጡት ኢየሱስ እየተናገረ ያለው "ብታሰር እንኳን ሰይጣን በማንነቴ ላይ ምንም ማድረግ አይችልም" የሚል *ነው፡፡ (A critical and Exegetical Commentary on the Gospel According to John, Vol 2, P. 256).* ይሄኛው ፈሊጣዊ አነጋገር በእርግጥ ተገቢ መሆኑ በካርሰንም ማብራርያ ተሰጥቶበታል፡

> በእኔ ላይ አንዳች የለውም የሚለው አባባል "በእኔ ላይ ምንም ማድረግ አይችልም" የእብራውያንን አነጋገር በምንመለከትበት ጊዜ "በእኔ ላይ ምንም መናገር አይችልም" 'ሊነቅፍብኝ የሚችለው ምንም ነገር የለውም' የሚል ነው፡፡ ዲያቢሎስ በኢየሱስ ላይ አንዳች ነገር ሊያደርግ የሚችለው እሱን ሊከስበት የሚችል ነገር ማግኘት ሲችል ብቻ *ነው፡፡(The Gospel According to John PP.508-9)*

ምንም ዓይነት ኃጢአት ያልተገኘበት ኢየሱስ አባቴ ያዘዘኝን አደርጋለሁ ብሏል፡፡ ለዚህም ነው ሰይጣን በሱ ላይ አንዳች ለማድረግ

ምንም ሕጋዊ መሠረት ሊያገኝ ያልቻለው፡፡ ይሄ ደግሞ የመስቀሉን ሚስጥር እንድንረዳ ትልቅ አቅም ይሆነናል፡፡ ምክንያቱ ደግሞ የኢየሱስ ሞት ሰይጣን ሕጋዊ ቀጪ እንዳይሆን መሠረቱ ሁሉ እንዲፈራርስበት አድርጓልና፡፡

ጌታ የሆነው መሲህ መሞቱ በሌሎች ምትክ የተደረገ ንጹህ መስዋእት ነው፡፡ ሰይጣን በኢየሱስ ላይ ያደረገው ቅጣት ተደርጎም መቆጠር የለበትም፡፡ ኢየሱስ የሚነቀፍበት ነገር ከሰይጣን ዘንድ ተገኝቶበት ቢኖር ኖሮ የተሰቀለው ስለ እርሱ ኃጢአት በሆነ ነበር ነገር ግን ንጹህ ከመሆኑ የተነሳ የዓለምን ሁሉ ኃጢአት ለማስወገድ መስዋዕት ሆኗል፡፡

የመግቢያ ቀዳዳዎችን መድፈን

ስለ መንፈሳዊ ነፃነት በምንነጋገርበት ጊዜ አስፈላጊና ስሜትን የሚነካ ጉዳይ ስለሆነ ስልታዊ በሆነ መንገድ ሊታይ ይገባዋል፡፡ በአንድ ሰው ሕይወት ውስጥ ማንኛውንም ለዲያቢሎስ እድልፈንታ የሚሰጥን ነገር ማስወገድና በሮችን ሁሉ መዝጋት እጅግ ወሳኝ ነገር ነው፡፡ ወደ በሩ መቅረብ ማለት ደግሞ አንድ ሰው ለሰራው በደሉና ለተናገራቸው ከንቱ ንግግሮች ንስሀ በመግባት ሰይጣን በሕይወታቸው የፈቀደውን እንዲያደርግ መብት ከሰጡት ማንኛውም ነገር መላቀቅን የሚያሳይ ነው፡፡

መስቀሉ ለማንኛውም መንፈሳዊ ጥያቄ መፍትሔ ነው፡፡ ማንኛውም ሰው ክርስቶስን እንደ አዳኝ አድርጎ በመቀበል፤ በግሉ የእግዚአብሔርን ይቅርታ ማግኘት ይችላል፡፡ ከክርስቶስ ጋር በመቀበር ከእርሱ ጋር የታወቀ ይሆናል፡፡ ከዚህም የተነሳ የሰይጣን

ሕጋዊ የሆነ ክስ ማቅረብ አይችልም፡፡ይሄ ማለት ደግሞ በክርስቶስ ከመሆኑ የተነሳ አንዳች ነቀፌታ ሊያገኝበት አይችልም፡፡ ነቀፌታው በመስቀሉ ተወስዷልና፡፡

አንድ ሰው የማያቋርጥ የመዋሸት ሕይወት በሚኖረው ጊዜ ሰውየው መዋሸቱ በእግዚአብሔር ፊት ስህተት እንደ ሆነ ያውቃል፡፡ ስለዚህም ይሄንን በመናዘዝ፣ ንስሃ በመግባት በክርስቶስ በኩል የኃጢአትን ይቅርታ ያገኛል፡፡

ትውልድ ተሻጋሪ መንገድ

በአንዳንድ ቤተሰቦች ከሚያነሷቸው ርዕሰ ጉዳዮች አንዱ አንድ ስህተት ከትውልድ ወደ ትውልድ በመተላለፍ ጉዳት ሊያስከትል ይችላል የሚል እምነት ነው፡፡ አብዛኞቹ የሚስማሙበት ነገር ቢኖር ከዘር የሚወረስ ወይንም ከማኅበረሰቡ የሚወረስ ነገር በመልካምም ሆነ በመጥፎ ሁኔታ በቤተሰብ ላይ ተፅዕኖ ሊያመጣ ይችላል የሚል ነው፡፡ መጠየቅ የሚገባው ጥያቄ ግን በእርግጥም ቤተሰብ መንፈሳዊ ነገርን ለትውልዱ ማስተላለፍ ይችላልን? የሚል ነው፡፡ ማስተላለፍ የሚችሉ ይመስላል አንዳንድ ተፅዕኖዎች ደግሞ ከትውልድ ትውልድ የሚሸጋገሩ ናቸው፡፡ መንፈሳዊ ተፅዕኖ እጅግ ብዙ ትውልድን የመጉዳት አቅም አለው፡፡

አንዳንድ ክርስቲያኖች ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚተላለፍ መንፈሳዊ ቀንበር አለ በሚለው አስተሳሰብ አይስማሙም፡፡ ሊቀበሉትም አይፈልጉም፡፡ ምክንያታዊም አይደለም ሲሉ ይሞግታሉ፡፡ ምናልባት በቤተሰብ ላይ ያለ ባህሪ ወደ ልጆች ሊተላለፍ

ይችላል ብለው ግን ያምናሉ፡፡ እንደ ምሳሌ አድርገን ብንወስድ ወላጆች ውሸታም ከሆኑ ልጆች ይሄንን እኩይ ባህሪ መቅዳት ይችላሉ፡፡ከዚህም የተነሳ ውሸታም መሆንን ይማራሉ፡፡ ወይንም እናት ልጇን የምትጋገም ከሆነ ልጁ ማንነቱን በተመለከተ ደካማ አመለካከት እንዲኖረው ያደርጋል፡፡

አጠቃላዩን የመጽሐፍ ቅዱስ ንጽረተ ዓለም ከቃልኪዳን፣ እርግማንና በረከት አንጻር በምንመለከትበት ጊዜ በእነዚህ አመለካከቶች የተቃኘ ነው፡፡ የሙሴ መጽሐፍ እግዚአብሔር ለእስራኤል ሕዝብ ስለገባው ኪዳን ይናገራል፡፡ በነሱና በትውልዳቸው መካከል ሊተላለፍ ስላለው በረከትና መርገም የሚናገር ነው፡፡ በረከቱም ለሺህ ትውልድ ሲሆን እርግማኑ ደግሞ ለሦስትና አራት ትውልድ ነው፡፡ (ዘጸ 20፡5፣ 34፡7)

በተጨማሪም ትውልዱ ከአባቶቻቸው በደል ነፃ ይሆን ዘንድ የእነሱንና የአባቶቻቸውን በደል የግድ መናዘዝ አለባቸው፡፡ (ዘሌ 26፡40) ስለዚህም እግዚአብሔር እንዲህ ብሏል፡፡ “ለአባቶቻቸው የገባውን ኪዳን ያስታውሳል ፡፡ ምድራቸውንም ይፈውሳል”፡፡

ሸሀዳን ለመተው የሚደረግ ምስክርነት

“እስልምናን ካደው!”

ክርስትናን ያጥላላ የነበረ የቀድሞ ሙስሊም ምስክርነት

“ተወልጄ ያደግኩት በምዕራቡ ዓለም ከሚኖሩ የሙስሊም ቤተሰብ ነው፡፡ መስኪዶች በመሄድ ኃይማኖታዊ ሥርአት ከመፈጸሜም በተጨማሪ ጸሎትን በአረብኛ እንድንጸልይ ትምህርት ይሰጠን ነበር፡፡ በእርግጥ ይሄ ነው የሚባል አክራሪ ኃይማኖተኛም አልነበርኩም፡፡ ነገር ግን ወደ ዩኒቨርሲቲ ከገባሁ በኋላ ግን ባለጠበቅኩት ሁኔታ ነገሮች መቀየር ጀመሩ፡፡ በዩኒቨርሲቲ ቆይታዬ ላይ ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነ እንደሚገባ ተረዳሁ፡፡ በእርሱም አምኜ ነፍሴን አዳናት፡፡

በትምህርት ላይም ሳለሁ በክርስቲያኖች ቡድን ውስጥ ታቅፌ መንፈሳዊ መርሐ ግብሮችን መሳተፍ ጀመርኩ፡፡ በየሳምንቱ የተለያዩ ሰዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ያካፍሉናል፡፡ በክርስቶስ አምኜ ዓመት እንኳን ሳይሞላኝ መልዕክት እንዳካፍል ተጠየቅኩ፡፡ መልዕክት በማካፍልበት አንድ ምሽት ላይ ለመጸለይ በዩኒቨርሲቲው አንደኛው ቤተመጻሕፍት ለመጸለይ ሄድኩ፡፡ መልዕክቴ ደግሞ “ኢየሱስ ለኔ ሞቷል እኔስ ለኢየሱስ እሞታለሁ?” የሚል ነው፡፡

ታድያ መጸለይ በጀመርኩ ጊዜ አንድ ያልተጠበቀ ነገር ሆነ በጉሮሮዬ አካባቢ የአየር እጥረት እንዳጋጠመው ዓይነት ስሜት ተሰማኝ ፡፡ የሆነ ለየት ያለ ነገር ሁለንተናዬን ሲቆጣጠር ይታወቀኛል ፡፡ ከዚያም አንድ ድምጽ “እስልምናን ካድ እስልምናን ካድ” ብሎ ሲናገረኝ ሰማሁ፡፡ ጌታ እንደሆነ አመንኩ፡፡ እኔም “ጌታ ሆይ እኔ እኮ በእርግጥም ኢስላም አይደለሁም በልምምዱ ውስጥም የለሁም” አልኩ፡፡

ቢሆንም በአየሩ ላይ የከበደ ነገር አሁንም አለ፡፡ “እስልምናን ክጄአለሁ” ይሄ ሁሉ ነገር የሆነው በዝግታ መንፈስ ውስጥ ሆኜ በቤተመጻሕፍት ውስጥ ሆኜ ነበር፡፡ ወዲያውኑ ጉሮሮዬ ውሰጥ የነበረው ነገር ለቀቀኝ፡፡ ለየት ያለ የእረፍት ስሜት ተሰማኝ፡፡ ወደ ጸሎትና ዝግጅት ከሄድኩ በኋላ ወደ ስብሰባችን ስፍራ አመራሁ፡፡ በስብሰባችን ጌታ በኃይል ተገለጠ አስታውሳለሁ ተማሪዎች በጉልበታቸው ተንበርክከው እያለቀሱ ራሳቸውን ለጌታ ይሰጡ ነበር፡፡

አዲስ አማኞችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ

በሰሜን አሜሪካ የሚገኝ አንድ አገልግሎት ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ግል አዳኛቸው አድርገው የተቀበሉትን ከእስልምና ወደ ክርስትና ለተለወጡ ሰዎች የማይቆም ስልጠና ይሰጣል፡፡ የስልጠናው አስተባባሪ አንድ የተረዳው ነገር ቢኖር ተሳታፊዎቹ ጽኑ የሆኑ ደቀመዛሙርት የመሆን ችግር ነበረባቸው፡፡

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሰው ሸሀዳን መተው አስመልክቶ ስለሚናገረው ጸሎት እውቀቱ አላቸው፡፡ የስልጠናው ተሳታፊዎች ሁሉ በአንድ ላይ በመሰብሰብ እስልምናን ሙሉ በሙሉ ከሕይወታቸው እንዲያስወጡ ጸልየዋል፡፡ የተሳታፊዎቹ ምላሽ የሚያመለክተውም ታላቅ ዕረፊትና ደስታ እንደተሰማቸው ነው፡፡ “እልምናን ሙሉ በሙሉ ማስወጣት እንዳለብን ለምንድን ነው ማንም ግልጽ አድርጎ የማይነግረን ይሄንን ደግሞ ከረዥም ጊዜ ማድረግ ነበረብን” ሲሉ ይጠይቃሉ፡፡ እስልምናን በአደባባይ መካድ የስልጠናው አስፈላጊ ክፍል ነው፡፡

ዲህማን በመካድ ስለመጣ ለውጥ የተሰጠ ምስክርነት

ትውልድ ተሻጋሪ ፍርሃት

በዘመኗ ሁሉ በታላቅ ፍርሃት ውስጥ ለነበረች ሴት የመጻለይ እድል ገጥሞኝ ነበር፡፡ ዘሮቿ በደማስቆ ሶርያ ከአንድ መቶ ዓመት በፊት በዲህማ ተፅዕኖ ስር ሆነው ይኖሩ ነበር፡፡ የታወቀው ክርስቲያኖችን በጅምላ እንዲጨፈጨፉ በተደረገበት በ1860 ዓ.ም ማለት ነው፡፡ በዲህማ ተፅዕኖ ስር ላሉት አሰራሩን በመካድ በምንጸልይ ጊዜ የፍርኃት መንፈስ ተሰበረ፡፡ ከዚህም የተነሳ ለዘመናት ከእርስዋ ጋርየነበረው ፍርሃት ተነስቶ እረፍትን አገኘች፡፡

ከዘር ማጥፋት ውርስ ነፃ መውጣት

ከአርሜንያን ቤተሰቦች የተወለደ ሰው ዘሮቹ የግሪክ ስም ስነበራቸው ብቻ በጅምላ ግድያ ውስጥ ማለፍ ግድ ሆኖባቸዋል፡፡ ከዚህም የተነሳ የተረፉት ቅሬታዎች በሰምሪኒያ አድርገው ወደ ግብጽ መጥተዋል፡፡ ከአንድ ክፍለዘመን በኋላ ይሄ ልጅ በየእለቱ በእንደዚህ ዓይነቱ ፍርሃት ውስጥ ያልፍ ነበር፡፡ የቤቱን በሮችን መስኮቶች መዝጋቱን እርግጠኛ እስካልሆነ ድረስ ከጭንቀት ነፃ አይሆንም ነበር፡፡ እንደዛም ሆኖ

ከትውልድ ትውልድ እተላለፈ የመጣውን የፍርሃት መንፈስ በካደና አብረን በጸለይን ጊዜ ለየት ያለ ነፃ መውጣትና መንፈሳዊ ፈውስ በሕይወቱ ተከናወነ፡፡

ከፍርሃት ወደ ድፍረት - ወንጌልን የማድረስ ሥልጠና

አረብኛ ተናጋሪ የሆኑ ክርስቲያኖች በቡድን ሆነው ይጸልዩ ነበር፡፡ የሚጸልዩትም ወደ አውሮፓ ሀገራት ቱሪስት ሆነው ለጉብኝት ለሚመጡት ሙስሊሞች ወንጌልን ለመስበክ ነው፡፡ የቱንም ያህል የወንጌል ቡድኑ ያለው ነፃነት ባለበት ምድርም ቢሆን እምነታቸውን በድፍረት ለመናገር ፈርተው ነበር፤ ከዚህም የተነሳ ከፍርሃት ቀንበር ወጥተው ውስጣቸው እንዲፈወስ ግልጽ ውይይት ማድረግ ነበረባቸው፡፡ ከዚህም በኋላ በመካከላቸው የነበረ አንድ መሪ ገላጻውን እንዲህ ሲል አሰማ "በውስጣችሁ ታላቅ ፍርሃት ሊፈጠር የቻለው በናንተ ፈንታ ተገብቶ የነበረ ኪዳን ስላለ ነው"፡፡ በንግግሩ ላይ ከተወያዩ በኋላ ከዚህ በፊት በማስገደድ ተገብቶ የነበረውን ቃል ኪዳን አስመልክቶ ብርቱ ጸሎት በማድረግና ሥራውን በመካድ ነፃ መሆን ተችሏል፡፡

ውጤቶቹ እጅግ አስገራሚ ነበሩ ፡፡ ያለምንም ልዩነት የዚህ ጸሎት ተሳታፊዎች ሐሳባቸውን በኃይል ለመግለጽ እንደሞከሩት በስልጠና ውሥጥ እንደዚህ ዓይነቱ ርዕሰ ጉዳይ የግድ መካተት አለበት፡፡ ለጥልቅ በረከትና እውነተኛ ነፃነት በተለይም ደግሞ እያንዳንዱ ሰው በዲህማ የተገባን ቃልኪዳን በመካድ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ያገኙትን ኪዳን አውጀዋል፡፡ ከዚህ ተፅዕኖ ነፃነት ስላለ እግዚአብሔር ይመስገን፡፡ በደሙ ኃይል በጸሎት ነፃ መውጣት ችለዋልና፡፡

የኮፕቲክ ኦርቶዶክስ ተከታይ የሆነች ሴት ሙስሊሞችን በወንጌል ለመድረስ እንዴት ኃይል እንዳገኘች የሰጠችው ምስክርነት

በሙስሊም ሀገር ለአራት ዓመት ተምሬ በሕግ የመጀመርያ ዲግሪዬን ስሰራ ሼሪያን የትምህርቱ እንደዋና ክፍል ተቆጥሮ የማጥናት እድል አግኝቼ ነበር፡፡ በሼሪያ ሕግ መሰረት ክርስቲያኖችን እንዴት ዝቅ ማድረግ እንደሚቻል በጥልቀት አጥንቻለሁ፡፡ የዲህማ ሕግንም ጭምር ማለት ነው፡፡ ነገር ግን አንድ ነገር እንደዚህ ዓይነቱ አስተምህሮ በኔ ባህሪ ላይ የሚያመጣውን ተፅዕኖ በተመለከተ በነበረኝ መረዳት ላይ ያጋጠመኝ እንቅፋት ነበር፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስን የምወድ የተሰጠሁ ክርስቲያን ነበርኩኝ፡፡ ነገር ግን ስሜቶታቸውን እንዳልጎዳ በማሰብ ጌታዬን

በሙስሊም ወዳጆቼ ፊት የመመስከር አቅም አጣሁ፡፡ የዲህማ አካሄድን አስመልክቶ የተዘጋጀን ጥናት በተካፈልኩ ጊዜ ያለሁበት መንፈሳዊ ሁኔታ ወደ ብርሃን መውጣት ጀመረ፡፡ ከነፍሴ ውስጥም ትልቅ ተስፋ መቁረጥ ፈንቅሎ ወጣ፡፡ ያባቶቼን ምድር ድል ባደረጉባቸው ቦታዎች ላይ ሙስሊሞች የበላይ ሆነው መግዛታቸውን በደስተ የተቀበልኩባቸውንና እንዲያውም ስለ ትክክለኛነቱ የተሟገትኩባቸውን ጊዜያት አስታውሳለሁ፡፡ ለረዥም አመታት የዲሚን ሕግ ተቀብዬ ተረግጬ የኖርኩ መሆኔን ልክድ አልችልም፡፡ የጸሎትን ኃይል ተመልክቻለሁ፡፡ በክርስቶስ ያገኘሁትንም አርነት መለማመድ ችያለሁ፡፡

በተመሳሳይ ምሽት ተመልሼ ወደ ቤቴ ሄድኩና የቅርብ ወዳጄ የሆነችን አንዲት ሙስሊም ጠራሁ፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚወዳትና በመስቀል ላይ እንደሞተላት ነገርኳት፡፡ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ለሙስሊሞች የምሰጠው አገልግሎት እጅግ ውጤታማ ሆነ፡፡ ብዙዎቹ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ጌታና አዳኝ ሲያውቁት ማየት ችያለሁ፡፡

የደም ቃልኪዳንና ልምምዱን በይፋ መካድ

ከላይ ለመመልከት እንደሞከርነው ሌላው ቁልፍ የሆነ ፅንሰ ሐሳብ ቢኖር ዲህማ ማለት 'የደም ቃልኪዳን' መሆኑን ነው፡፡ በእብራውያን ቅዱሳን መጻሕፍት ደረጃውን የጠበቀ ቃልኪዳን የሚገባውና አንድ ሰው በዚህ ቃልኪዳን የሚታሰረው የደም መስዋዕት በማቅረብ ነው፡፡ በዘፍ 15 ላይ እግዚአብሔር በጣም ታዋቂ የሆነውን ኪዳን ለአብርሃም ሲገባ መስዋእት በመጠየቅ ነው፡፡ አብርሃም እንስሳውን አዘጋጀ፡፡ እንስሳውን አረደና

የሥጋውን ብልቶች ቆራርጦ መሬት ላይ አስቀመጠ፡፡ ከዚያም የእግዚአብሔርን መገኘትና ተሳታፊ መሆን የሚያመለክት የሚጨስ ነበልባል በሥጋው መካከል አለፈ፡፡ እንደዚህ ዓይነቱ ልምምድ እርግማንን ይቀሰቅሳል፡፡ የዚህ ቃል ኪዳን መልዕክት በግልፅ ቢነገርም ባይነገርም ባለ ቃልኪዳኑ የሚናገረው ንግግር፡ 'ቃል ኪዳኑን ካፈረስኩ እኔም እንደ እንስሳው ይሁንብኝ' ማለት ነው፡፡ ይሄ ማለት ደግሞ መገደልና መቆራረጥ ማለት ነው፡፡

ይህ ነገር እግዚአብሔር በነብዩ ኤርሚያስ በኩል በተናገረው ነገር ውስጥ ተንጸባርቋል፡

> ቃል ኪዳኔንም የተላለፉትን ሰዎች፥ እንቦሳውንም ቈርጠው በቍራጩ መካከል ባለፉ ጊዜ በፊቴ ያደረጉትን የቃል ኪዳንን ቃል ያልፈጸሙትን፥ የይሁዳን አለቆችና የኢየሩሳሌምን አለቆች ጃንደረቦችን ካህናትንም በእንቦሳም ቍራጭ መካከል ያለፉትን የአገሩን ሕዝብ ሁሉ፥ ለጠላቶቻቸው እጅ ነፍሳቸውንም ለሚሹአት እጅ አሳልፌ እሰጣለሁ ሬሳቸውም ለሰማይ ወፎችና ለምድር አራዊት መብል ይሆናል። ኤር 34፡18-20

ጠንቋዮች የሚለማመዷቸው በባዕድ አምልኮ ውስጥ የሚገኙ ልምምዶች የደም መስዋዕትን በመጠቀም ሰዎችን በቃል ኪዳን የማሰር ተግባርን ሊያካትት ይችላል፡፡ በሌሎች የባዕድ አምልኮ ቡድኖች ውስጥ ደግሞ ሞትን በራስ ላይ መጥራት፣ ለምሳሌ ያህል ራስን በመርገም፣ የሞት ምልክት የሆውን ሸምቀቆ አንገት ላይ በማሰር፣ ሞትን የሚያመለክቱ ነገሮችን በማድረግ ለምሳሌ ያህል በሬሳ ሳጥን ውስጥ በመግባት፣ ጦርን ልብ ላይ በማድረግ ቃል ኪዳን ሊፈጸም ይችላል፡፡ ባሕላዊ በሆነው

የእስልምና የጂዝያ አከፋፈል ጊዜ የሚደረገው ሙስሊም ያልሆነውን ሰው አንገት የመቅላት ምልክት የደም መስዋዕት ምልክት ነው፡፡ ይህ ስርኣት ዲህሚው በራሱና በሕብረተሰቡ ላይ የሚያመጣውን አንገት መቀላት የሚያመለክት ነው፡፡ እርሱም በመንፈሳዊው ዓለም እንዲህ እንደማለት ነው፡ "የዚህን ውል አንዱንም አንቀጽ ብተላለፍ አንገታችን እንዲህ ይቀላ"፡፡

ግልፅ እና ስውር የሆኑ የደም ቃልኪዳን እርግማኖች አደገኛ ናቸው ምክንያቱም መንፈሳዊ ባርነትን ሊያስከትሉ ይችላሉና፡፡ በመጀመርያ ደረጃ ሰውየውን በውሉ የታሰረ እንዲሆን ያደርጉታል በመቀጠልም በውሉ ላይ በሰፈረው እርግማን መሰረት ሰውየው በአዕምሮም ሆነ በመንፈስ የተጨቆነ እንዲሆን ያደርጋሉ፡፡

የነዚህ እስራቶች መገለጫዎች በጣም አስደናቂ ናቸው፡፡ አንዲት የዲህሚ ታሪክ የነበራት ሴት የሞቱ ዘመዶችዋ ወደ ሙታን ምድር ትመጣ ዘንድ በህልሟ ያባርሯት ነበር፡፡ ያለ ምንም ምክንያት ደግሞ ራሷን ለመግደል ትፈልግ ነበር፡፡ እየጸለይንና እያወራን በመጣን ቁጥር ቤተሰቦችዋም በተመሳሳይ ሁኔታ በቅዠት ይሰቃዩ እንደነበር ተረዳን፡፡ ዘሮችዋ ለረጅም ዘመናት በዲህማ ውስጥ ይኖሩ ስለነበር የሞት ፍርሃት እያስጨነቃት መሆኑን ተረዳሁ፡፡ ዘሮችዋ በዓመታዊ የጂዝያ ክፍያ ስርኣት ውስጥ በመሳተፋቸው ምክንያት የመጣውን የሞትን ኃይል እየገሰፅን እና እያንዳንዱን የሞት እርግማን እየሰበርን መጸለይ ጀመርን፡፡ ከዚህ ጸሎት በኋላ ያቺ ሴት ከቅዠት እና ከሞት ፍርሃት ነፃ ወጣች፡፡

በእስራት ውስጥ ያሉትን የመፍታት ስልጣን

አርነት መውጣትን የሚከለክል ተቃውሞ በሚመጣበት ጊዜ ሊወሰድ የሚገባው እርምጃ ቢኖር እግዚአብሔራዊ ያልሆነን ማንኛውንም አካሄድ ለመቃወም ፈጣን እርምጃ መውሰድ ነው፡፡ ብሉይ ኪዳንን በምንመለከትበት ጊዜ ጣዖታትና የሚመለኩባቸው ስፍራዎች ሙሉ በሙሉ ወድመው ነበር፡፡ ይሄ ደግሞ የሚያሳየው ጣዖታት ምንያህል በመንፈሳዊው ስፍራ ግዛት እንደነበራቸው ነው፡፡ (ዘዳ 12፡1-3) ከፍተኛ ቦታዎች፣ የጣዖት ልምምድ የሚደረግባቸው ስፍራዎች፣ ለጣዖት የሚሰዋባቸው እቃዎች እና መስዋእታቸው ሙሉ በሙሉ ጣዖታቱንም ጨምሮ እንዲወገዱ ተደርጓል፡፡

አንድን ስምምነት ለማድረግ በሚታሰብበት ጊዜ እያንዳንዱ ነገር በጥንቃቄ መታየት አለበት፡፡ ሊታይ የሚገባው ደግሞ ሁኔታውና ሊያስከትል የሚችለው ውጤት መሆን አለበት፡፡ ይሄ ደግሞ የሚኖረው ጠቀሜታ ምንድን ነው ካልን አንድን ኃጢአት በደንብ አውቆ ለመናዘዝና ንስሃ ለመግባት ስለሚጠቅም ነው፡፡ መንፈሳዊ ነፃነትን ለማወጅም ይጠቅማል፡፡ ይሄ ደግሞ ማንም በየትኛውም ይቅርታ በሚያስፈልገው የሕይወቱ ክፍል የእግዚአብሔር የእውነት ብርሃን እንዲያንጸባርቅበት ያደርጋል፡፡

እግዚአብሔራዊ ያልሆኑ ቃልኪዳኖች በሚደረጉ ጊዜ ተመሳሳይ የሆነ መርህ መተግበር አለበት፡፡ ለምሳሌ ያህል አንድ ሰው ዝም ለማለት የደም ቃል ኪዳን ቢገባ ይህንን የደም ቃል ኪዳን ለመስበር ንስሃ መግባት እና የዚህን ቃል ኪዳን ተሳትፎ መካድ ያስፈልገዋል፡፡ በተመሳሳይ

ሁኔታ "እኔ ይህንንና ያንን ጉዳይ በሕይወት ዘመኔ ሁሉ ይቅር አልልም" በማለት ከመናገራቸው የተነሳ ይቅርታ ካለማደረግ መንፈስ ጋር የሚታገሉ ሰዎች ይህንን መሃላ በመካድ እና በእግዚአብሔር ፊት ንስሃ በመግባት እርግማኑን ሊሰብሩት ይገባል፡፡ ያታዊ ጥቃት ደርሶባቸው በሞት ስለተስፈራሩ የደረሰባቸውን በደል ላለመናገር ቃል የገቡ ሰዎች "የደረሰብኝን ነገር ላለመናገር የገባሁትን የዝምታ ቃል ክጄ ስለመብቴ እሟገታለሁ" በማለት መሃላውን መስበር ያስፈልጋቸዋል፡፡ ከዲህማዊነት መንፈስ ነፃ ለመውጣት የመፈልግ ሰው የጂዝን ክፍያ እና አንገት ላይ የሚደረገውን የእርድ ምልክት መካድ ግድ ይለዋል፡፡

ኢየሱስም ለደቀመዛሙርቱ በሰማይና በምድር የማሰርና የመፍታት ስልጣን እንዳላቸው ነግሯቸዋል፡፡ ህም ማለት በመንፈሳዊው ዓለም እና በቁሳዊው ዓለም ማለት ነው፡፡

> እውነት እላችኋለሁ በምድር የምታስሩት ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል (ማቴ 18፡18፣ 16፡19)፡፡

ክርስቲያኖች እግዚአብሔራዊ ያልሆኑ ውሎችንና ስግደቶችን የማፍረስ ስልጣን እንዳላቸው ማወቁ አስገራሚ መጽናኛ ነው፡፡ ምክንያቱ ደግሞ በክርስቶስ ኢየሱስ ደም የተደረገው ቃል ኪዳን ማንኛውንም በክፉ ሐሳብ የተሰራን ውልና ኪዳን ስለሚያፈርስ ነው፡፡ ይሄ ደግሞ መሲሁን አስመልክቶ በዘካርያስ መጽሐፍ የተጻፈው ነው፡፡

> ለአንቺም ደግሞ ስለ ቃል ኪዳንሽ ደም እስሮችሽን ውኃ ከሌለበት ጉድጓድ አውጥቻሁ (ዘካ 9፡11)

በመስቀሉ አማካይነት በአለቆችና በጨለማ በስልጣነት ላይ ድል እንዳለ እግዚአብሔር አስቀድሞ አሳውቆናል (ቆላ 2፡13-15)፡፡ ይሄኛው ድል የክፋት ኃይላት የሚገዙበትን ሰዎች በፈቃዳቸውም ይሁን ያለፈቃዳቸው አውቀውም ይሁን ሳያውቁ በነሱ ቅጥጥር ስር እንዲሆኑ ያደረጉበትን ኃይላቸውን ማሳጣት ችሏል፡፡

ምዕራፍ 7

ዲህማን እንዴት መካድ ይቻላል?

በዚህ ምዕራፍ ከዲህማ የጭቆና አገዛዝ ነፃ ስለሚወጣበት መንገድ ስለሚናገረው የክርስቲያኖች ጸሎት ለመዳሰስ ተሞክሯል፡፡

የመሐመድን ሕይወት በጥልቀት በምንመለከትበት ጊዜ ሌሎችን በመጉዳት ልምምድ ውስጥ ያለፈ ነው፡፡ በሚያቆስል፣ ሌሎች ላይ የኃይል ጥቃት በመፈጸም፣ የአዕምሮ ጉዳት ሰለባ በሚያደርግ መንፈስ በመመራት ሌሎችን በኃይል መቆጣጠር ችሏል፡፡ በሌሎች ላይ ጂሃድ በማወጅም ጭምር በጭቆና ውስጥ እንዲገቡና ዝቅተኛ ሆነው እንዲታዩ አድርጓል፡፡

በተቃራኒው ደግሞ ክርስቶስ በሰዎች የተወገዘ ሲሆን ጥቃትን ለመፈጸም ፈቃደኛ አልነበረም፡፡ ሌሎችንም የበታች አድርጎ አላየም፡፡ ሰዎችን የሚያቆስለውን መንፈስ ተቃውሟል፡፡ መስቀሉና ትንሳኤው ተቀባይነት ማጣትንና የጨለማ ኃይላትን አሸንፏል፡፡

ጸሎት ለምን አስፈለገ?

እነዚህን ጸሎቶች ለተለያዩ ምክንያቶች የመጸለይ ፍላጎት ሊኖርህ ይችላል፡፡

- አንተ ወይንም ዘሮችህ በእስልምና አስተዳደር ስር ሙስሊም እንዳልሆኑ ሰዎች በመኖር የዲህሚን ውል ተቀብላችሁት ሊሆን ይችላል ወይንም ደግሞ የጂሃድ እና የዲህሚ መርሆች ተፅዕኖ ባለበት ሁኔታ ውስጥ ኖራችሁ ሊሆን ይችላል፡፡ ለምሳሌ ያህል የጂሃድ እና የአሸባሪዎችን ጥቃት ትፈራ ይሆናል፡፡
- ያንተና የቤተሰቦችህ ታሪክ ሽብርን በመሳሰሉ ከጂሃድ ጋር በተያያዙ በዲህማ ስር በሚከሰቱ ጥቃቶች ተፅዕኖ የደረሰበት ሊሆን ይችላል፡፡ እንዲህ ዓይነት ክስተቶች ስለመከሰታቸው ሰምተህ አታውቅ ይሆናል ነገር ግን የቤተሰብህ ታሪክ አካል ስለመሆኑ ጥርጣሬ ሊኖርህ ይችላል፡፡
- አንተ ወይንም ዘሮችህ በእስላማዊ ጂሃድ ማስፈራርያ ደርሶባችሁ ሊሆን ይችላል፡፡ ምናልባትም ደግሞ በእስልምና ስር የኖርክበት አጋጣሚ ባይኖርም ነገር ግን ከፍርሃት እና ከስጋት ነፃ መሆን ትፈልግ ይሆናል፡፡
- አንተ ወይንም ዘሮችህ እንደ ሙስሊሞች ኖራችሁ ሊሆን ይችላል ስለዚህ የዲህማ ውል እና ተያያዥ የሆኑ ነገሮች አካል መሆንህንም መካድ ትፈልግ ይሆናል፡፡

እነዚህ ጸሎቶች በህይወትህ ላይ ዳግመኛ ተፅዕኖ እንዳይኖረው የዲህማን ውል ከነትርጉሞቹ ለመሰረዝ የተዘጋጁ ናቸው፡፡ በእስልምና ግዛት ውስጥ እንደ ዲህሚ በመኖራችሁ ምክንያት ባንተና በዘሮችህ ላይ የተደረጉትን እርግማኖች ሁሉ ለመስበር የተዘጋጁ ናቸው፡፡

ባለፉት ዘመናት ዕውቀት በማጣትህ ምክንያት እየተጸጸትክ እና ከንግዲህ በኋላ እንደ እግዚአብሔር ቃል ለመኖር እየወሰንክ ይህንን ጸሎት

ልትጸልይ ትችላለህ፡፡ እነዚህ ጸሎቶች የሚከተሉትን የመሳሰሉ የዲህሚ አሉታዊ መንፈሳዊ ተፅዕኖዎችን ለመቀልበስ የተዘጋጁ ናቸው፡

- ውስጣዊ ጉዳት
- ፍርሃት
- እፍረት
- ማስፈራራት
- የህሊና ክስ
- የበታችነት ስሜት
- ራስን መጥላት እና ራስን አለመቀበል
- ሌሎችን መጥላት
- ድብርት
- ማታለል
- ውርደት
- መገለል እና ብቸኝነት
- ዝምታ

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች

ለነዚህ ጸሎቶች ራስን ለማዘጋጀት የመጀመርያው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን ማንበብ ነው፡፡ ይህም ለዚህ ጸሎት መሰረት የሆኑትን እውነቶች ለማረጋገጥ ነው፡፡ እነዚህን ጸሎቶች መጸለይህን መመስከር ከሚችል አንድ ሰው ጋር ብትጸልይ ይመከራል፡፡

የእግዚአብሔር ፍቅር መገለልን ያሸንፋል

"እኛም እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን ፍቅር አውቀናል አምነንማል። እግዚአብሔር ፍቅር ነው፥ በፍቅርም የሚኖር በእግዚአብሔር ይኖራል እግዚአብሔርም በእርሱ ይኖራል።" (1ዮሃ 4፡16)

"[ኢየሱስም አለ] በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዶአልና።" (ዮሃ 3፡16)

እድል ፈንታችን ፍርሃት አይደለም፤ በእግዚአብሔር ነው

"እግዚአብሔር የኃይልና የፍቅር ራስንም የመግዛት መንፈስ እንጂ የፍርሃት መንፈስ አልሰጠንምና።" (2ጢሞ 1፡7)

"አባ አባት ብለን የምንጮኽበትን የልጅነት መንፈስ ተቀበላችሁ እንጂ እንደገና ለፍርሃት የባርነትን መንፈስ አልተቀበላችሁምና። አባ አባት ብለን የምንጮኽበትን የልጅነት መንፈስ ተቀበላችሁ እንጂ እንደገና ለፍርሃት የባርነትን መንፈስ አልተቀበላችሁምና። የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ያ መንፈስ ራሱ ከመንፈሳችን ጋር ይመሰክራል።" (ሮሜ 8፡15-16)

በነፃነት እንድንኖር ተጠርተናል

"[ኢየሱስም አለ] እውነትንም ታውቃላችሁ እውነትም አርነት ያወጣችኋል።" (ዮሃ 8፡32)

"በነፃነት ልንኖር ክርስቶስ ነፃነት አወጣን፤ እንግዲህ ጸንታችሁ ቁሙ እንደ ገናም በባርነት ቀንበር አትያዙ።" (ገላ 5፡1)

ሰውነታችን የእግዚአብሔር እንጂ የጭቆና አይደለም፡ የደማችን ዋጋ ተከፍሏል

"ወይስ *ሥጋችሁ* ከእግዚአብሔር የተቀበላችሁት በእናንተ የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደ ሆነ አታውቁምን? በዋጋ ተገዝታችኋልና ለራሳችሁ አይደላችሁም፤ ስለዚህ በ*ሥጋችሁ* እግዚአብሔርን አክብሩ።" (1ቆሮ 6፡19-20)

"እነርሱም ከበጉ ደም የተነሣ ከምስክራቸውም ቃል የተነሣ ድል ነሡት…" (ራዕ 12፡11)

ወንዶችና ሴቶች በእግዚአብሔር ፊት እኩል ናቸው፣ አንዱ ቡድን በሌላው ላይ የበላይ አይደለም

"አይሁዳዊ ወይም የግሪክ ሰው የለም፥ ባሪያ ወይም ጨዋ ሰው የለም፥ ወንድም ሴትም የለም፤ ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ አንድ ሰው ናችሁና።" (ገላ 3፡28)

ልዩ መለያችን ውርደት እና የበታችነት አይደለም ነገር ግን የክርስቶስ ድል፣ በክርስቶስ ያለው የአንድነት ፍቅር እና የክርስቶስ መስቀል ናቸው

"ነገር ግን በክርስቶስ ሁልጊዜ ድል በመንሣቱ ለሚያዞረን በእኛም በየስፍራው ሁሉ የእውቀቱን ሽታ ለሚገልጥ ለአምላክ ምስጋና ይሁን" (2ቆሮ 2፡14)

“በአንድ ፍጹማን እንዲሆኑ፥ የሰጠኸኝን ክብር እኔ ሰጥቻቸዋለሁ፤ እንዲሁም ዓለም አንተ እንደ ላክኸኝ በወደድኸኝም መጠን እነርሱን እንደ ወደድሃቸው ያውቃል።” (ዮሃ 17፡23)

“ለሁሉም እንዲህ አላቸው፡- በኋላዬ ሊመጣ የሚወድ ቢኖር፥ ራሱን ይካድ መስቀሉንም ዕለት ዕለት ተሸክሞ ይከተለኝ።” (ሉቃ 9፡23)

እውነትን የሚገልጥልን የመንፈስ ቅዱስ ኃይል አለን

“እኔ ግን እውነት እነግራችኋለሁ፤ እኔ እንድሄድ ይሻላችኋል። እኔ ባልሄድ አጽናኙ ወደ እናንተ አይመጣምና፤ እኔ ብሄድ ግን እርሱን እልክላችኋለሁ።” (ዮሃ 16፡7-8)

“ግን እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል፤ የሚሰማውን ሁሉ ይናገራል እንጂ ከራሱ ዓይነግርምና፤ የሚመጣውንም ይነግራችኋል።”

እፍረትን ለማሸነፍ በክርስቶስ ስልጣን ተሰቶናል

“የእምነታችንንም ራስና ፈጻሚውን ኢየሱስን ተመልክተን፥ በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት እንሩጥ፤ እርሱ ነውርን ንቆ በፊቱም ስላለው ደስታ በመስቀል ታግሦ በእግዚአብሔር ዙፋን ቀኝ ተቀምጦአልና።” (ዕብ 12፡2)

ራሳችንንና ልጆቻችንን መንፈሳዊ ነገሮችን የማስተማር መብት አለን፤ ኃላፊነትም አለብን

"እግዚአብሔር፦ ሕዝቡን ወደ እኔ ሰብስብ፥ በምድርም በሕይወት በሚኖሩበት ዘመን ሁሉ እኔን መፍራት ይማሩ ዘንድ፥ ልጆቻቸውንም ያስተምሩ ዘንድ ቃሌን አሰማቸዋለሁ ብሎ በተናገረኝ ጊዜ፥ በአምላክህ በእግዚአብሔር ፊት በኮሬብ በቆምህበት ቀን ዓይኖችህ ያዩትን ነገር እንዳትረሳ፥ በሕይወትህም ዘመን ሁሉ ከልብህ እንዳይወድቅ ተጠንቀቅ፥ ነፍስህንም በትጋት ጠብቅ ለልጆችህም ለልጅ ልጆችህም አስታውቀው።" (ዘጸ 4፡9)

እውነትን በፍቅር በድፍረት ለመናገር በክርስቶስ ስልጣን አለን

ሞትና ሕይወት በምላስ እጅ ናቸው የሚወድዱአትም ፍሬዋን ይበላሉ።" (ምሳ 18፡21)

"አሁንም፥ ጌታ ሆይ፥ ወደ ዛቻቸው ተመልከት፤ ለመፈወስም እጅህን ስትዘረጋ በቅዱስ ብላቴናህም በኢየሱስ ስም ምልክትና ድንቅ ሲደረግ፥ ባሪያዎችህ በፍጹም ግልጥነት ቃልህን እንዲናገሩ ስጣቸው።" (ሐዋ 4፡29)

"ፍቅር ከእውነት ጋር ደስ ይለዋል እንጂ ስለ ዓመፃ ደስ አይለውም" (1ቆሮ 13፡6)

"ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ በሚታመን ሁሉ እግዚአብሔር በእርሱ ይኖራል እርሱም በእግዚአብሔር ይኖራል።" (1ዮሃ 4፡15)

"እንግዲህ ታላቅ ብድራት ያለውን ድፍረታችሁን አትጣሉ።" (ዕብ 10፡35)

በእውነት ቃል መተማመን አለን

“የሰውን ምስክር ብንቀበል የእግዚአብሔር ምስክር ከእርሱ ይልቅ ይበልጣል፤ ስለ ልጁ የመሰከረው የእግዚአብሔር ምስክር ይህ ነውና።” (1ዮሃ 5፡9)

“እነርሱም...ከምስክራቸውም ቃል የተነሣ ድል ነሡት” (ራዕ 12፡11)

እኛ መከላከያ የሌለን ወይንም መሳርያ የሌለን አይደለንም ነገር ግን በመንፈስ የታጠቅን ነን

“በቀረውስ በጌታና በኃይሉ ችሎት የበረታችሁ ሁኑ። የዲያብሎስን ሽንገላ ትቃወሙ ዘንድ እንዲቻላችሁ የእግዚአብሔርን ዕቃ ጦር ሁሉ ልበሱ።” (ኤፌ 6፡10)

“በሰው ልማድ ምንም እንኳ የምንመላለስ ብንሆን፥ እንደ ሰው ልማድ አንዋጋም፤ የጦር ዕቃችን ሥጋዊ አይደለምና፥ ምሽግን ለመስበር ግን በእግዚአብሔር ፊት ብርቱ ነው፤ የሰውንም አሳብ በእግዚአብሔርም ዕውቀት ላይ የሚነሣውን ከፍ ያለውን ነገር ሁሉ እናፈርሳለን ለክርስቶስም ለመታዘዝ አእምሮን ሁሉ እንማርካለን፥ መታዘዛችሁም በተፈጸመች ጊዜ አለመታዘዝን ሁሉ ልንበቀል ተዘጋጅተናል።” (2ቆሮ 10፡3-4)

በክርስቶስ ስም መከራ መቀበልን እንደ ደስታ ልንቆጥር ይገባናል

“ወንድሞቼ ሆይ፥ የእምነታችሁ መፈተን ትዕግሥትን እንዲያደርግላችሁ አውቃችሁ፥ ልዩ ልዩ ፈተና ሲደርስባችሁ እንደ ሙሉ ደስታ ቍጠሩት” (ያዕ 1፡2)

መስቀሉ የዲህማን ውል ያፈርሳል ኃይሉንም ይደመስሳል

“እናንተም በበደላችሁና ሥጋችሁን ባለመገረዝ ሙታን በሆናችሁ ጊዜ፥ ከእርሱ ጋር ሕይወትን ሰጣችሁ። በደላችሁን ሁሉ ይቅር አላችሁ። በእኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንንም በትእዛዛት የተጻፈውን የዕዳ ጽሕፈት ደመሰሰው። እርሱንም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል። አለቅነትንና ሥልጣናትን ገፎ፥ ድል በመንሣት በእርሱ እያዞራቸው በግልጥ አሳያቸው።” (ቆላ 2፡13)

ስትጸልይ ሳለ ያንተ ጸሎት እና እወጃ ኃይል ያላቸውና ውጤታማ እንደሆኑ ተረዳ፡፡ እግዚአብሔር አንተን ወደ ሙሉ አርነት ሊያመጣህ ፍቃዱ ስለሆነ ከርሱ ጋር ተስማማ፡፡ ክርስቶስ እንደተቀበለህ እና ከየትኛውም የክፉ ወጥመድ ሊያላቅቅህ እንደሚፈልግ በመንፈስህ ውስጥ ተቀበል፡፡ የዲህማ ውል ሙስሊም ባልሆኑ ሰዎች ላይ የጫነውን ውሸት ለመጣል ወስን፡፡

ጸሎቶች እና እወጃዎች

የኑዛዜ ጸሎት

አፍቃሪ እግዚአብሔር ሆይ ኃጢአትን በመስራት ካንተ ዘወር ማለቴን እናዘዛለሁ፡፡ ሌሎች ሰዎችን ያስፈራራሁበትን እና በሰዎች ላይ የበታችነትን እንዲሁም ውርደትን የጫንኩበትን በደሌን ይቅር በለኝ፡፡ ስለ ትዕቢቴ ይቅር በለኝ፡፡ ሌሎችን የጎዳሁበትን እና የጨቆንኩበትን በደሌን ይቅር በለኝ፡፡ እነዚህን ሁሉ ነገሮች በኢየሱስ ስም ክጄያቸዋለሁ፡፡

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባት እግዚአብሔር ሆይ በክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለተገኘው የይቅርታ ስጦታ አመሰግንሃለሁ፡፡ አንተ እንደተቀበልከኝ ዕውቅና እሰጣለሁ፡፡ በመስቀል በኩል ካንተ ጋር እና ከሌሎች ጋር መታረቅ ስለሆነልን አመሰግንሃለሁ፡፡ ልጅህ መሆኔን እና የእግዚአብሔር መንግስት ወራሽ መሆኔን ዛሬ አውጃለሁ፡፡

እወጃዎችና ክህደቶች

አባት ሆይ የፍርሃት ተገዢ አለመሆኔን ነገር ግን የፍቅርህ ልጅ መሆኔን ካንተ ጋር እስማማለሁ፡፡ መሐመድ ያስተማረውን የእስልምና ፍላጎቶች ሁሉ እቃወማለሁ እክዳለሁ፡፡ በማንኛውም መንገድ ለቁርአኑ አላህ የሚሆነውን መገዛትን እክዳለሁ፡፡ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ የሆነውን እርሱን ብቻ እንደማመልክ አውጃለሁ፡፡

ለዲህማ ውል እና መርሆች ለመገዛት በመስማማት አባቶቻችን ለሰሩት ኃጢአት ንስሃ እንገባለን የኃጢአታቸውንም ይቅርታ እንጠይቅሃለን፡፡

ለእስልምና ማህበረሰብ እና መርሆች ለመገዛት በኔም ሆነ በዘሮቼ የተደረጉትን ውሎች ሁሉ እክዳለሁ፡፡

ዲህማንና አኳሆኖቹን ሁሉ ሙሉ በሙሉ እቃወማለሁ፡፡ በጂዝያ ክፍያ ጊዜ አንገት ላይ የሚደረገውን ምልክት ከነትርጉሙ እክዳለሁ፡፡ በተለይ በዚህ ስርአት የተመሰለውን የእርድ እና የሞት እርግማን እክዳለሁ፡፡

የዲህማ ውል በክርስቶስ መስቀል ላይ መቸንከሩን አውጃለሁ፡፡ ዲህማ በአደባባይ ስለተዋረደ በኔ ላይ ስልጣን የለውም፡፡ የዲህማ ውል መንፈሳዊ መርሆች በክርስቶስ መስቀል መጋለጡን፣ እርቃኑን መቅረቱን እና መዋረዱን አውጃለሁ፡፡

ለእስልምና ያለኝን የውሸት ክብር ስሜት እክዳለሁ፡፡

የውሸት የህሊና ክስን እክዳለሁ፡፡

በክርስቶስ ያለኝን እምነት ላለመናገር የገባሁትን ውል ሁሉ እክዳለሁ፡፡

ስለ ዲህማ ወይንም ኢስላም ላለመናገር የገባሁትን ውል ሁሉ እክዳለሁ፡፡

እናገራለሁ ዝምም አልልም፡፡

እውነት አርነት እንደሚያወጣኝ አውጃለሁ (ዮሃ 8፡32) በክርስቶስ ኢየሱስ ነፃ እንደወጣ ሰው መኖር ምርጫዬ ነው፡፡

በኢስላም ስም በኔና በቤተሰቦቼ ላይ የተነገሩትን እርግማኖች ሁሉ እክዳለሁ አመክናለሁ፡፡ በዘሮቼ ላይ የተነገሩትን እርግማኖች ሁሉ እክዳለሁ አመክናለሁ፡፡

በተለይ የሞትን እርግማን እሰብራለሁ፡፡ ሞት ሆይ በኔ ላይ ስልጣን የለህም!

እነዚህ እርግማኖች በኔ ላይ ስልጣን እንደሌላቸው አውጃለሁ፡፡

የክርስቶስን በረከቶች እንደመንፈሳዊ ውርሶቼ አድርጌ አውጃለሁ፡፡

ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡ በክርስቶስ ደፋር መሆን ምርጫዬ ነው፡፡

የሰዎች መጠቀሚያ መሆንንና በቁጥጥራቸው ስር መሆንን እክዳለሁ፡፡

ጭቆናና የኃይል ጥቃትን እክዳለሁ፡፡

ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡ በሰዎች ዘንድ ተቀባይነት የማጣት ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡ የድህነትን ፍርሃት እክዳለሁ፡፡ ባርያ የመሆን ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡ ተገዶ የመደፈርን ፍርሃት እክዳለሁ፡፡ ብቸኛ የመሆንን ፍርሃት እክዳለሁ፡፡ ቤተሰቦቼን የማጣት ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡ የመገደልን እና የሞትን ፍርሃት እክዳለሁ፡፡

እስልምናን መፍራትን እክዳለሁ፡፡ ሙስሊሞችን መፍራትን እክዳለሁ፡፡

በሕዝባዊ ወይንም ፖለቲካዊ እንቅስቃሴዎች ውስጥ የመሳተፍ ፍርሃትን እክዳለሁ፡፡

ኢየሱስ ክርስቶስ የሁሉ ጌታ መሆኑን አውጃለሁ፡፡

ኢየሱስን በሁሉም የህይወቴ ክፍሎች ላይ ጌታ አድርጌ ራሴን እሰጠዋለሁ፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ የቤቴ ጌታ ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ

የሃገሬ ጌታ ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህች ሃገር ውስጥ ባሉ ሰዎች ሁሉ ላይ ጌታ ነው፡፡ ኢየሱስን እንደ ጌታዬ አድርጌ ራሴን እሰጠዋለሁ፡፡

ውርደትን እክዳለሁ፡፡ ክርስቶስ እንደተቀበለኝ አውጃለሁ፡፡ እርሱንና እርሱን ብቻ አገለግላለሁ፡፡

እፍረትን እክዳለሁ፡፡ በመስቀሉ በኩል ከሁሉም ኃጢአት መንጻቴን አውጃለሁ፡፡ እፍረት በኔ ላይ መብት የለውም፡፡ ከክርስቶስ ጋር በክብር እነግሳለሁ፡፡

ጌታ ሆይ ሙስሊሞችን ስለመጥላታችን እኔንና ዘሮቼን ሁሉ ይቅር በለን፡፡ ሙስሊሞችንና ሌሎችን መጥላትን እክዳለሁ፡፡ የክርስቶስን ፍቅር በዚህ ምድር ላይ ላሉ ሰዎች ሁሉ አውጃለሁ፡፡

ስለቤተ ክርስቲያን ኃጢአትና መሪዎች በተሳሳተ መንገድ ስለመገዛታቸው ንስሃ እገባለሁ፡፡

ማግለልን እክዳለሁ፡፡ በክርስቶስ በኩል ይቅርታን ማግኘቴን እና በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ማግኘቴን አውጃለሁ፡፡ ከእግዚአብሔር ጋር ታርቄአለሁ፡፡ በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት በሰማይም ሆነ በምድር ውስጥ ያለ ኃይል ለውጥ ሊያደርግብኝ አይችልም፡፡

ምስጋናዬን ወደ አባታችን እግዚአብሔር፣ ብቸኛ አዳኜ ወደሆነው ወደ ክርስቶስ፣ ብቻውን ህይወትን ወደሚሰጠኝ ወደ መንፈስ ቅዱስ ከፍ አድርጌ አነሳለሁ፡፡

ኢየሱስ ክርስቶስን ጌታ መሆኑን ህያው ምስክር ለመሆን ራሴን አሳልፌ እሰጠዋለሁ፡፡ በመስቀሉ አላፍርም፡፡ በትንሳኤው አላፍርም፡፡

የአብርሃም የይስሃቅ የያዕቆብ አምላክ በሆነው የህያው እግዚአብሔር ልጅ መሆኔን አውጃለሁ፡፡

የእግዚአብሔርንና የመሲሁን ድል አውጃለሁ፡፡ ጉልበት ሁሉ እንደሚንበረከክ እና ምላስም ሁሉ ኢየሱስ ጌታ መሆኑን ለእግዚአብሔር ክብር እንደሚመሰክር አውጃለሁ፡፡

በዲህሚ ስርኣት ውስጥ በመሳተፋቸው ለሙስሊሞች ይቅርታን አውጃለሁ፡፡

አባቴ እግዚአብሔር ሆይ እባክህን ከዲህማ፤ ከዲህሚ መንፈስ እና እግዚአብሔራዊ ካልሆነ ከዲህማ ጋር ከተያያዘ መርህ ሁሉ ነፃ አውጣኝ፡፡

አሁን በቅዱስ መንፈስህ እንድትሞላኝ እና የኢየሱስ ክርስቶስን መንግስት በረከቶች ሁሉ በኔ ላይ ታፈስ ዘንድ እጠይቅሃለሁ፡፡ የቃልህን እውነት አጥርቼ መረዳት እችል ዘንድ እና በእያንዳንዱ የህይወቴ ገጽታ ላይ ተግባራዊ ማድረግ እችል ዘንድ ጸጋህን ስጠኝ፡፡ የህይወትንና የተስፋን ቃሎች አደርጋለሁ ብለህ ቃል በገባኸው መሰረት ትሰጠኝ ዘንድ እና በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በስልጣንና በኃይል መናገር እችል ዘንድ ከናፍርቴን ትባርክ ዘንድ እለምንሃለሁ፡፡ ለክርስቶስ ታማኝ ምስክር እሆን ዘንድ ድፍረትን ስጠኝ፡፡ ለሙስሊሞች ጥልቅ ፍቅርንና የክርስቶስን ፍቅር ከነርሱ ጋር መካፈል እችል ዘንድ ሸክምን እንድትሰጠኝ እለምንሃለሁ፡፡

እነዚህን ነገሮች አዳኝና ጌታ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አውጃለሁ እጠይቃለሁ፡፡ አሜን፡፡

ምዕራፍ 8

ሸሀዳን እንዴት መካድ ይቻላል?

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተጠቀሰት ጸሎቶች ሦስት ክፍሎች አሏቸው ፡፡ የሚሸፍኗቸውም

- ከሸሀዳና ከመሐመድ ምሳሌዎች አርነት መውጣት
- ከማታለል አርነት መውጣት
- ከየበላይነት ስሜት አርነት መውጣት

ከሸሀዳና ከመሐመድ ምሳሌዎች አርነት መውጣት

ሙስሊሞች ሸሀዳን በሚያነበንቡበት ጊዜ መሐመድ የአላህ መልዕክተኛ ነው ይላሉ ቁርአንንም እንደ አላህ ቃል አድርገው ይወስዳሉ፡፡ ይሄ ማለት ደግሞ ቁርአን ስለመሐመድ የተናገረውን ሁሉ ይቀበላሉ ማለት ነው፡፡ የግድ ሊከተሏቸው የሚገቡ ምሳሌዎቹንም ጭምር ማለት ነው፡፡ መሐመድን ሊከተሉ የማይወዱ የሚያጋጥማቸውን ሥቃይና እርግማንም ይጠብቃሉ፡፡ በመሐመድ የማያምኑና የማይከተሉትን መዋጋት ሥራቸው እንደሆነም ያምናሉ፡፡

አሉታዊ የሆኑት አንዳንድ የመሐመድ ምሳሌዎች የሚከተሉትን ይይዛል፡፡

- የኃይል ጥቃትና ጦርነት
- ነፍሰ ገዳይነት
- ሌሎችን ባርያ ማድረግ
- መበቀልና መቅጣት
- ሴቶችን መጥላት
- አይሁዶችን መጥላት
- ስድብ
- ማፈርና ሌሎችን ማሳፈር
- ሌሎችን መናቅ
- ማታለል
- ለማጥቃት መነሳት

- ራስን ማጽደቅ/ ለሰሩት ጥፋት ኃላፊነት አለመውሰድ
- የበላይነት ስሜት
- የእግዚአብሔርን ባህርያት አዛብቶ መተርጎም
- ሌሎችን ለመጨቆን መፍቀድ እና
- አስገድዶ መድፈር

ሸሀዳን በማነብነብ ሙስሊሞች ቁርአን እና በሱና ስለ ክርስቶስና እና ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገሯቸውን ነገሮች መቀበላቸውን ያረጋግጣሉ፡፡ እነዚህ ደግሞ የሚያጠቃልሉት፡

- የክርስቶስን በመስቀል ላይ መሞት መካድ
- መስቀልን መጥላት
- ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ የሚለውን መካድ(ይሄንን የሚያምኑም ሰዎችን መርገም)
- አይሁዶችና ክርስቲያኖች ቅዱሳን መጻሕፍትን በርዘዋል ብሎ ማመን
- ኢየሱስ ዳግመኛ ተመልሶ የሚመጣው ክርስትናን ለማጥፋትና ዓለም ሁሉ ለመሐመድ ሸሪአ እንዲገዛ ለማስገደድ ነው ብሎ ማመን

አንድ ሰው እስልምናን በሚተውበት ጊዜ በሸሀዳ ላይ የተጠቀሱትን ማለትም መሐመድን እንደ ነብይ መቀበልን መተውና መካድን ያጠቃልላል፡፡ ይሄ ማለት ደግሞ ቁርአን የእግዚአብሔር ቃል ነው ብሎ አለመቀበል ማለት ነው፡፡

መሐመድ እንደ መልዕክተኛ ያለው ቦታ በግልጽ ካልተካደ በቁርአን ውስጥ የሚገኙት እርግማኖች እና ማፈራርያዎች እንዲሁም መሐመድ ለክርስቶስ ሞት እና ለክርስቶስ ጌትነት የነበረው ተቃውሞ መንፈሳዊ

መዋዠቅን ሊያስከትል ችላል፡፡ ይህም አንድን ሰው በቀላሉ የወረደ ማንነት እንዲኖረው ሊያደርግ ይችላል፡፡ ከዚህም የተነሳ በቀላሉ ሊጎዳ ስለሚችል እንደ ክርስቶስ ተካታይ በእምነት የመከተል ችግር ያጋጥመዋል፡፡

ጸሎቶች

በመሐመድ ሕይወት የተገለጡትን ትምህርቶችና የሐሰት መገዛት እክዳለሁ፡፡

መሐመድ የአምላክ መልዕክተኛ ነው የሚለውን የውሸት እምነት አልቀበልም፡፡ እክደዋለሁም፡፡

ቁርአን የእግዚአብሔር ቃል ነው የሚለውን አነጋገር እክዳለሁ፡፡

ማንኛውንም ሸሀዳን ማነብነብ አግባብ ነው ብዬ አልቀበልም፡፡ እክደዋለሁም ፡፡

***አል ፋቲሃ** አይሁዶች ከእግዚአብሔር ቁጣ በታች ናቸው፣ ክርስቲያኖችም ከሀዲዎች ናቸው የሚለውን አስተምህሮ እክዳለሁ፡፡*

አይሁዶችን መጥላትን እክዳለሁ፡፡ መጽሐፍ ቅዱስን በርዘውታል የሚባለውን አባባል አልቀበልም፡፡

እግዚአብሔር ኤሁዳውያንን ጥሏቸዋል የሚለውን አመለካከት እክዳለሁ፡፡

ቁርአንን ማነብነብና በሕይወቴ ላይ ስልጣን አለው የሚለውን አባባል እክዳለሁ፡፡

መሐመድን እንደ ምሳሌ በመቁጠር የሚደረግ ማንኛውንም የሐሰት አምልኮ እክዳለሁ፡፡

መሐመድ እግዚአብሔርን አስመልክቶ ያመጣውን የሐሰት ትምህርቶች እክዳለሁ፡፡ በቁራኑ ላይ የተገለጠውን አላህ እግዚአብሔር ነው የሚለውን አባባል እክዳለሁ፡፡

በተወለድኩ ጊዜ ለእስልምናና ለዘር ዘሮቼ የተሰጠሁበትን መሰጠት እክዳለሁ፡፡

የመሐመድን ምሳሌዎች ተከተል የሚለውን አስተሳሰብ እክዳለሁ፡፡

የኃይል ጥቃትን ፣ሌሎችን ዝቅ አድርጎ ማየትን፣ ጥላቻን፣ በሴቶች ያለአግባብ መጠቀምን፣ ሌብነትን፣ መሐመድ የፈጸማቸውን ሁሉንም ኃጢአቶች እቃወማለሁ፡፡ እክዳለሁ፡፡

በክርስቶስ ኢየሱስ የሆኑቱ ከኩነኔ ነፃ መሆነቸውን፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከማንኛውም አሳፋሪ በደል ነፃ ስላወጣኝ ማንኛውንም አሳፋሪ ነገርን አልቀበልም፡፡ ደግሞም እክደዋለሁ፡፡

በሙስሊሞች የሚነገር ማንኛውንም የፍርሃት ንግግር አልቀበልም ደግሞም እክደዋለሁ፡፡ በሙስሊሞች ዛቻ የተነሳ በፍርሃት ውስጥ ለወደቁት እግዚአብሔር ይቅርታ እንዲያደርግላቸው፣ በሁሉም

ነገራቸው በእግዚአብሔር መታመንን ምርጫቸው እንዲያደርጉ እጸልይላቸዋለሁ፡፡

እግዚአብሔራዊ ባልሆነው ማንኛውም ድርጊቴ ይቅርታ እንዲያደርግልኝ ፣ መሐመድንም የአላህ መልዕክተኛ ነው ብዬ በመከተሌ እግዚአብሔርን ምህረት እጠይቃለሁ፡፡

ኢየሱስ ዳግመኛ ወደ ምድር በሚመጣበት ጊዜ በምድር ላይ የሚኖሩ ሁሉም ሕዝቦች የመሐመድን ሸሪአ እንዲቀበሉ ያስገድዳቸዋል የሚለውን የስድብ ንግግር እቃወማለሁ ፡፡ ደግሞም እክዳለሁ፡፡

ኢየሱስን ብቻ ለመከተል ምርጫዬ አድርጌአለሁ፡፡

ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን፣ ለኃጢአቴ በመስቀል ላይ መሞቱን፣ ለኔ ደህንነት ሲል ከሞት መነሳቱን አምናለሁ፡፡ ስለ ክርስቶስ መስቀል እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፡፡ የኔን መስቀል ወስዶ እንድከተለው ስላደረገኝ፤

ክርስቶስ የሁሉም ጌታ መሆኑን አምናለሁ፡፡ በሰማይና በምድር ላይ ገዢ ነው፡፡ የሕይወቴ ጌታ ነው፡፡ በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ ዳግመኛ እንደሚመጣ አምናለሁ፡፡ እንድንበት ዘንድ ከሰማይ በታች የተሰጠ ከኢየሱስ ሌላ ስም እንደሌለ አምናለሁ፡፡

አባቴ እግዚአብሔር አዲስን ልብ እንዲሰጠኝ ወደ ሕይወቴ እጋብዘዋለሁ፡፡ እርሱም የክርስቶስ ልብ ነው፡፡ በምናገረውና በማደርገው ሁሉ ይመራኝ ዘንድ፤

ሁሉንም የሐሰተኛ አምልኮዎች እቃወማለሁ፡፡ ህያው አምላክን ለማምለክ ማንነቴን እሰጣለሁ፡፡ አብ፣ ወልድና መንፈስቅዱስን፡፡

ከመታለል እርነት መውጣት

በኢስላሚክ ጅሃድ ላይ በመቃወም ተናግረዋል ተብለው በኢንዶኔዢያ ወህኒ ቤት በሐሰተኛ ክስ ታስረው የነበሩት መጋቢ ዳምኒክ ስለ እውነት እንዲህ ብለዋል፡፡

> ...የቱንም ያህል እውነትን ማግኘት አስቸጋሪና ውድ ቢሆንም ሌላ ምርጫ የለንም፡፡ እውነትን ፍለጋ ሊከፈል የተገባውን ውድ ዋጋ ሁሉ እንከፍላለን፡፡ ሊኖረን የሚገባ ምርጫ ካለ ደህና ሁኚ እውነት የሚል ይሆናል፡፡ የእውነት ወዳጆች እንደ ብረት የጠነከረ ነገር ሊኖራቸው እንደዚሁም ንጹህና ግልጽ የሆነ ልብ ያላቸው ናቸው (እንደ ብርጭቆ)፡፡ እንደሚታወቀው የብረት ምሰሶ ጠንካራ ነገር ነው፡፡ ሊታጠፍ የሚችልም አይደለም፡፡ የሚጸናና የማይለወጥም ነው፡፡
>
> ... እንደ ብርጭቆ የሆነ ልብ ከተደበቀ ማንነት የጸዳና ንጹህ ማንነት ያለው ነው፡፡ በብርጭቆው እንደሚታየው እውነት ወዳጆች ስሜታዊ ናቸው፡፡ በዓለም ላይ ስላለው የፍትህ መዛባትና የሐሰት መንገስ በቀላሉ ሊሰበሩ የሚችሉ ናቸው፡፡ የልብ መሰበር የድካም ምልክት ተደርጎ መቆጠር የለበትም፡፡ ነገር ግን የጥንካሬና የኃይል ምልክት ነው፡፡ ጠንካራ ፈቃድ ያለውና የተሳለ አንደበት ያለው ነው፡፡ በውሸተኞች መካከልና በዙርያው ባሉት ሁሉ ላይ በግልጽና በድፍረት መናገር ይችላል፡፡ ልቡ ዝም ሊል አይችልም፡፡ ፍትህ በሚጣመምበት ጊዜ መታገስ ስለማይችል ፊት ለፊት ይጋፈጣል፡፡

እግዚአብሔር እውነት የመሆኑ እውነታ ከእርሱ ጋር ወደ ሕብረት ለመግባት ለኛ መሰረታዊ ነገር ነው፡፡

እግዚአብሔር በሕብረት ያምናል፡፡ ከሰው ልጆች ጋር ግንኙነትን እንዲኖረው መስመሩንም ዘርግቷል፡፡

አብርሃም፣

"ቃል ኪዳኔንም በእኔና በአንተ መካከል ከአንተም በኋላ ከዘርህ ጋር በትውልዳቸው ለዘላለም ኪዳን አቆማለሁ፡፡ ለአንተና ከአንተ በኋላ ለዘርህ አምልክ እሆን ዘንድ ፡፡ በእንግድነት የምትኖርባትን ምድር የከንዓን ምድር ሁሉ ለዘላለም ግዛት ይሆንህ ዘንድ ለአንተና ከአንተ በኋላ ለዘርህ እሰጣለሁ፤ አምላክም እሆናቸዋለሁ፡፡" (ዘፍ 17፡ 7-8)

ዳዊት

ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ ለባርያዬም ለዳዊት ዘርህን ለዘላለም አዘጋጃለሁ፡፡ ዙፋንህንም ለልጅ ልጅ እመሰርታለሁ፡፡ (መዝ 89፡3-4)

እግዚአብሔር በግንኙነቱ የማይለወጥና ታማኝ ነው፡፡ ሁልጊዜ ቃሉን ይጠብቃል፡፡

"ሐሰትን ይናገር ዘንድ እግዚአብሔር ሰው አይደለም ይጸጸትም ዘንድ የሰው ልጅ አይደለም እርሱ ያለውን አያደርገውምን? የተናገረውንስ አይፈጽመውምን?" (ዘኁ 23፡19)

"እግዚአብሔርን አመስግኑ ቸር ነውና ምህረቱ ለዘላለም ነውና" መዝ (136፡1)

[ስለ እስራኤላውያን ሲናገር] "...በምርጫ በኩል ግን ስለ አባቶች ተወዳጆች ናቸው፤ እግዚአብሔር በጸጋው ስጦታና በመጥራቱ አይጸጸትምና" (ሮሜ 11፡28-29)

"...ለተመረጡት እምነት እንዲሆንላቸው በዘላለምም ሕይወት ተስፋ እንደ አምልኮት ያለውን እውነት የማይዋሽ እግዚአብሔር ከዘላለም ዘመናት በፊት ተስፋ ሰጠ፡፡" (ቲቶ 1፡2)

"ስለዚህም እግዚአብሔር የተስፋውን ቃል ለሚወርሱ ፈቃዱ እንደማይለወጥ አብልጦ ሊያሳያቸው ስለ ፈቀደ እግዚአብሔር ሊዋሽ በማይቻል በሁለት በማይለወጥ ነገር በፊታችን ያለውን ተስፋ ለመያዝ ለሸሸን ለእኛ ብርቱ መጽናናት ይሆንልን ዘንድ በመሐላ በመካከል ገባ፤ ይህም ተስፋ እንደ ነፍስ መልሕቅ አለን እርሱም እርግጥና ጽኑ የሆነ ወደ መጋረጃውም ውስጥ የገባ ነው፡፡ (ዕብ 6፡ 17-19) እግዚአብሔር ግን የታመነ ነው፡፡ ለእናንተም የሚነገረው ቃላችን አዎንና አይደለም አይሆንም፡፡ በእኛ ማለት በእኔና በሰልዋኖስ በጢሞቴዎስም በመካከላችሁ የተሰበከ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ አዎንና አይደለም አልነበረም ነገር ግን በእርሱ አዎን ሆኗል፡፡ እግዚአብሔር ለሰጠው የተስፋ ቃል ሁሉ አዎን ማለት በእርሱ ነውና ስለዚህ እግዚአብሔር ስለክብሩ በእኛ የሚነገረው አሜን በእርሱ ደግሞ ነው፡፡" (2ቆሮ 1፡18-20)

በቁርአን ግን ይሄ የአላህ ስብእና አይደለም፡፡

ከመልክተኛ ማንኛውንም ለነርሱ ያብራራላቸው ዘንድ በሌላ አልላክንም አላህም የሚሻውን ያጠማል፤ የሚሳንም ያቀናል፤ እርሱም አሸናፊው ጥበብ ነው፡፡ (14፡4)

እውነተኛው የመጽሐፍ ቅዱሱ እግዚአብሔር እርሱን እንድንመስለው ይፈልጋል፡፡

"እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው። ለእስራኤል ልጆች ማኅበር ሁሉ እንዲህ በላቸው፡- እኔ እግዚአብሔር አምላካችሁ ቅዱስ ነኝና እናንተ ቅዱሳን ሁኑ።" (ሌዋ 19፡1-2)

የእግዚአብሔርን ቅድስና ከምንገልጥባቸው መንገዶች መካከል አንዱ እውነተኛ በመሆን እና በእውነት በመኖር ነው ምክንያቱም እግዚአብሔር እውነት ነውና፡፡ ሰይጣን ውሸትን በልባችን ውስጥ መጨመር ያስደስተዋል፡፡ የእግዚአብሔር እውነት ግን ይጠብቀናል፡፡

"ምሕረትህ በዓይኔ ፊት ነውና፥ በእውነትህም ተመላለስሁ።" (መዝ 26፡3)

"በእጅህ ነፍሴን እሰጣለሁ የእውነት አምላክ አቤቱ፥ ተቤዥተኸኛል።" (መዝ 31፡5)

"አቤቱ፥ አንተ ምሕረትህን ከእኔ አታርቅ ቸርነትህና እውነትህ ዘወትር ይጠብቁኝ።" (መዝ 40፡11)

እውነት ያነፃናል

"እነሆ፥ በዓመፃ ተፀነስሁ፥ እናቴም በኃጢአት ወለደችኝ።

እነሆ፥ እውነትን ወደድህ የማይታይ ስውር ጥበብን አስታወቅኸኝ። በሂሶጵ እርጨኝ፥ እነፃማለሁ እጠበኝ፥ ከበረዶም ይልቅ ነጭ እሆናለሁ።" (51፡5-7)

ኢየሱስ በእውነት የተሞላ ነው

"ቃልም ሥጋ ሆነ፤ ጸጋንና እውነትንም ተመልቶ በእኛ አደረ፥ አንድ ልጅም ከአባቱ ዘንድ እንዳለው ክብር የሆነው ክብሩን አየን።" (ዮሃ 1፡14)

በእውነት እንድንሄድና እንድንኖር ተጠርተናል

"እውነትን የሚያደርግ ግን ሥራው በእግዚአብሔር ተደርጎ እንደ ሆነ ይገለጥ ዘንድ ወደ ብርሃን ይመጣል።" (ዮሃ 3፡21)

በወንጌላት ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ 78 ጊዜ እውነት እላችኋለሁ በማለት ተናግሯል፡፡ በእውነት ብቻ ደግሞ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ እንደምንችል ነግሮናል፡፡

"እግዚአብሔር መንፈስ ነው፥ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በእውነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል።" (ዮሃ 4፡24)

"ኢየሱስም፡- እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ፤ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም።" (ዮሃ 14፡6)

ጳውሎስም ውሸት በመናገርና ክርስቶስን በመከተል መካከል ስላለው አለመጣጣም ይናገራል

"ይኸውም፥ ለበደለኞችና ለማይታዘዙ፥ ለዓመጸኞችና ለኃጢአተኞች፥ ቅድስና ለሌላቸውና ለርኵሳን፥ አባትና እናትን ለሚገድሉ፥ ለነፍሰ ገዳዮችና ለሴሰኞች፥ ከወንድ ጋርም ለሚተኙ፥ በሰዎችም ለሚነግዱ፥ ለውሸተኞችም በውሸትም ለሚምሉ፥ የብሩክ እግዚአብሔርንም ክብር እንደሚገልጥ ለእኔ አደራ እንደ ተሰጠኝ ወንጌል የሆነውን ደኅና ትምህርት ለሚቃወም ለሌላ ነገር ሁሉ ሕግ እንደ ተሰራ እንጂ ለጻድቅ እንዳልተሰራ ሲያውቅ ነው።"

የባሕል ጉዳይ

እንደ እስልምና ከሆነ ውሸት በተወሰኑ ሁኔታዎች ውስጥ ተፈቅዷል፡፡ በቁርአን ውስጥ አምላክ ሰዎችን ያታልላል፡፡ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ውሸት ግዴታ ይሆናል፡፡ (ማታለልና ታቅያ በሚል ርዕስ ላይ የተደረገውን ትንተና The Third Choice በሚለው መጽሐፍ ላይ ከገጽ 56 ጀምሮ ይመልከቱ)፡፡

የሸሪኣ ህግ የሚደነግጋቸው የውሸት ዓይነቶች የሚከተሉትን ያጠቃልላሉ፡ በጦርነት ጊዜ መዋሸት፣ ባል ሚስቱን መዋሸት፣ ራስን ለመጠበቅ መዋሸት፣ ኡማውን ለመጠበቅ መዋሸት፣ ሙስሊሞች በአደጋ ውስጥ እንዳሉ ካመኑ ራስን የመጠበቅ ውሸት (ታቅያ)፡፡

በእስልምና ኃይማኖታችሁን መካድ የተፈቀደ ነው፡፡ ነገር ግን ክርስቲያን በንዲህ ዓይነት መንገድ መኖር አይችልም፡

> “ስለዚህ በሰው ፊት ለሚመሰክርልኝ ሁሉ እኔ ደግሞ በሰማያት ባለው በአባቴ ፊት እመሰክርለታለሁ፤ በሰው ፊትም የሚክደኝን ሁሉ እኔ ደግሞ በሰማያት ባለው በአባቴ ፊት እክደዋለሁ።” (ማቴ 10፡28-33)

ኢየሱስ ንግግራችሁ አዎን ከሆነ “አዎን” በሉ ንግግራችሁ ደግሞ አይደለም ከሆነ “አይደለም” በሉ ብሏል፡፡

ጸሎቶችና አዋጆች

አባት ሆይ አንድ ነገር አውቃለሁ አንተ የእውነት አምላክ ነህ፡፡ በጨለማው ምሽት ላይ ብርሃንህን አብርተሃል፡፡ ዛሬ በጨለማ ውስጥ ሳይሆን በብርሃንህ ውስጥ ለማደር መርጫለሁ፡፡

እባክህን የዋሸኋቸውን ውሸቶች ሁሉ ይቅር ትል ዘንድ እማጸንሀለሁ፡፡ ምቾት ያለበትንና ቀላሉን መንገድ መርጫለሁ ትክክለኛውን ግን አይደለም፡፡ በከናፍርቶቼ የበደልትን በደል ሁሉ ይቅርበለኝ፡፡ በእውነትህ የምደሰትበትን ልብ ስጠኝ፡፡ እውነትን ለሌሎች የሚናገር አንደብትንም ስጠኝ፡፡

ውሸትን የማስወግድበትና በእውነት የምጽናናበትን ብርታት ስጠኝ፡፡

በእየለቱ ኑሮዬ የምዋሸውን ውሸት ዛሬ አስወግዳለሁ ድግሞም እክደዋለሁ፡፡

ውሸትን የሚያበረታታውን የሙስሊሞችን አስተምህሮ አስወግዳለሁ ***ታቂያንም*** *ጨምሮ፡፡ ከማንኛውም ውሸትና ማታላል ራሴን ዞር አደርጋለሁ በእውነት ለመኖር መርጫለሁ፡፡*

ዋስትናዬ ያለው ባንተ መሆኑን አውጃለሁ እውነትም አርነት ያወጣኛል፡፡

የሰማይ አባት ሆይ በእውነትህ ብርሃን እንዴት መመላለስ እንዳለብኝ አሳየኝ፡፡ የምናገራቸውንም ቃሎች ስጠኝ በእውነትህ ላይ እንድራመድም መንገዱን አሳየኝ፡፡

ከየበላይነት አስተሳሰብ አርነት መውጣትና መብት መስጠት

በእስልምና የበላይ በመሆን “የተሻለው ማነው” በሚለው ላይ ላይ ልዩ አጽንዖት ይሰጠል፡፡ ፡፡ ቁርአን ሙስሊሞች ሙስሊም ካልሆኑት የተሻሉ ናቸው ብሎ ያስተምራል፡፡

> "ለሰዎች ከተገለጸች ሕዝብ ሁሉ በላጭ ኾናችሁ በጽድቅ ነገር ታዛላችሁ፤ ከመጥፎም ነገር ታዛላችሁ፤ በአላህም (አንድነት) ታምናላችሁ፡፡ የመጽሐፉም ሰዎች ባመኑ ኖሮ ለነርሱ የተሻለ በኾነ ነበር፡፡ ከነርሱ አማኞች አሉ፡፡ አብዛኞቻቸው ግን አመጸኞች ናቸው፡፡" (3፡10)

እስልምና በሌሎች ኃማኖቶች ሁሉ ላይ የበላይ ሆኖ መግዛት ይፈልጋል፡

> "እርሱ ያ መልክተኛውን በመሪ መጽሐፍና በእውነተኛ ኃይማኖት በኃይማኖት ሁሉ ላይ ሊያልቀው የላከ ነው፡፡ መስካሪም በአላህ በቃ፡፡" (48፡28)

በመሐመድ ብዙ ሀዲሶችም የበላይ ስለመሆን ታላቅ አጽንዖት ተሰጥቷል፡፡

የእስልምና ኃይማኖት በአረብ ባህል ውስጥ ትልቅ ተፅዕኖ ፈጥሯል፡፡ ይሄም ከ1000 ዓመት በላይ ቅርጽ ይዞ እንዲሄድ አድርጓል፡፡ በአረብ ባህል "ክብር"ና "ሀፍረት" በጣም አስፈላጊ ናቸው፡፡ ሰዎች የበታች ሆኖ መታየት እጅግ ያሳፍራቸዋል፡፡ አንድ ግጭት በሚኖርበት ጊዜ ሌላውን ዝቅ አድርጎ በማየት ሌሎችን በማጥቃት እርካታ የማግኘት አዝማምያ ይታያል፡፡

አንድ ሰው እስልምናን ትቶ በመውጣት ክርስቶስን ለመከተል የሚወስን ከሆነ ሰዎች በሌሎች ላይ የበላይ በመሆን በዚም እርካታን ለማግኘት

ጥሪት የሚያደርጉበትን የስሜታዊነት ንጽረተ ዓለም መካድ ይገባቸዋል፡፡

ከዚህ ጨቋኝ ከሆነ ንጽረተ ዓለም ነፃ የመውጫው መንገድ የክርስቶስ ምሳሌነት ነው፡፡ ጳውሎስ ለፊልጵሲዩስ ሰዎች በላከው ሁለተኛ መልዕክት ላይ ይህ ውብ በሆነ ሁኔታ ተገለጾዋል፡

> በክርስቶስም አንዳች ምክር ቢሆን፥ የፍቅር መጽናናት ቢሆን፥ የመንፈስ ኅብረት ቢሆን፥ ምሕረትና ርኅራኄ ቢሆኑ፥ ደስታዬን ፈጽሙልኝ፤ በአንድ አሳብ ተስማሙ፥ አንድ ፍቅር አንድም ልብ አንድም አሳብ ይሁንላችሁ፤ ለወገኔ ይጠቅማል በማለት ወይም በከንቱ ውዳሴ ምክንያት አንድ እንኳ አታድርጉ፥ ነገር ግን እያንዳንዱ ባልንጀራው ከራሱ ይልቅ እንዲሻል በትሕትና ይቍጠር፤ እያንዳንዱ ለራሱ የሚጠቅመውን አይመልከት፥ ለባልንጀራው ደግሞ እንጂ። በክርስቶስ ኢየሱስ የነበረ ይህ አሳብ በእናንተ ዘንድ ደግሞ ይሁን። እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን መቀማት እንደሚገባ ነገር አልቈጠረውም፥ ነገር ግን የባሪያን መልክ ይዞ በሰውም ምሳሌ ሆኖ ራሱን ባዶ አደረገ፥ በምስሉም እንደ ሰው ተገኝቶ ራሱን አዋረደ፥ ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት እንኳ የታዘዘ ሆነ። በዚህ ምክንያት ደግሞ እግዚአብሔር ያለ ልክ ከፍ ከፍ አደረገው፥ ከስምም ሁሉ በላይ ያለውን ስም ሰጠው፤ ይህም በሰማይና በምድር ከምድርም በታች ያሉት ሁሉ በኢየሱስ ስም ይንበረከኩ ዘንድ፥ መላስም ሁሉ ለእግዚአብሔር አብ ክብር ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ እንደ ሆነ ይመሰክር ዘንድ ነው። (ፊል 2)

ከመካከላቸው ማን የተሻለ እንደሆነ በኢየሱስ ደቀ መዛሙርት መካከል በተለያዩ ጊዜያት ጥያቄ ይነሳ ነበር፡፡ በኢየሱስ መንግስት ውስጥ የክብር ስፍራ ሊኖረው የሚችለው ማን እንደሆነ ማወቅ ይፈልጉ ነበር፡፡

> “የዘብዴዎስ ልጆች ያዕቆብና ዮሐንስም ወደ እርሱ ቀርበው። መምህር ሆይ፥ የምንለምንህን ሁሉ እንድታደርግልን እንወዳለን አሉት። እርሱም፦ ምን ላደርግላችሁ ትወዳላችሁ? አላቸው። እርሱም፦ በክብርህ ጊዜ አንዳችን በቀኝ አንዳችንም በግራህ መቀመጥን ስጠን አሉት። ኢየሱስ ግን፦ የምትለምኑትን አታውቁም። እኔ የምጠጣውን ጽዋ ልትጠጡ፥ እኔ የምጠመቀውንስ ጥምቀት ልትጠመቁ ትችላላችሁን? አላቸው። እርሱም፦ እንችላለን አሉት። ኢየሱስም፦ እኔ የምጠጣውን ጽዋ ትጠጣላችሁ፥ እኔ የምጠመቀውንም ጥምቀት ትጠመቃላችሁ፤ በቀኝና በግራ መቀመጥ ግን ለተዘጋጀላቸው ነው እንጂ የምሰጥ እኔ አይደለሁም አላቸው። አሥሩም ሰምተው በያዕቆብና በዮሐንስ ይቈጡ ጀመር። ኢየሱስም ወደ እርሱ ጠርቶ እንዲህ አላቸው፦ የአሕዛብ አለቆች ተብለው የምታስቡት እንዲገዙአቸው ታላላቆቻቸውም በላያቸው እንዲሠለጥኑ ታውቃላችሁ። በእናንተስ እንዲህ አይደለም፤ ነገር ግን ማንም ከእናንተ ታላቅ ሊሆን የሚወድ የእናንተ አገልጋይ ይሁን፥ ከእናንተም ማንም ፊተኛ ሊሆን የሚወድ የሁሉ ባሪያ ይሁን፤ እንዲሁ የሰው ልጅም ሊያገለግልና ነፍሱን ለብዙዎች ቤዛ ሊሰጥ እንጂ እንዲያገለግሉት አልመጣም።” (ማር 10፡35-45)

ኢየሱስ እዚህ ቦታ ላይ አሕዛብ ብሎ የሚጠራው ሁሉንም ሕዝቦች ነው፡፡ የተፈላጊነት ስሜት እንዲሰማን መሻት ዓለም አቀፋዊ የሆነ የሰዎች ሁሉ አባዜ ነው፡፡ ልክ እንደ ያዕቆብና ዮሃንስ በመላው ዓለም ላይ የሚገኙ ሰዎች የተሻለውን መቀመጫ ወይንም ደግሞ የተሻለውን ክብር

ይፈልጋሉ፡፡ ኢየሱስ ለዚህ መሻት መልስን የሰጠው ደቀ መዛሙርቱ በእውነት ሊከተሉት የሚፈልጉ ከሆነ ሌሎችን እንዴት ማገልገል እንደሚችሉ ማወቅ እንደሚያሻቸው በመንገር ነበር፡፡ በአንድ ልዩ መንገድ ኢየሱስ ይህ ተግባራዊ ሊሆን እንዴት እንደሚችል አሳይቷል፡፡ በዝያን ዘመን በነበሩ ሕዝቦች ዘንድ እንደ አሳፋሪ አሟሟት ለሚቆጠረው የመስቀል ሞት ራሱን አሳልፎ አስኪሰጥ ድረስ "ራሱን ባዶ አደረገ" (ፊል 2፡7)፡፡

በሌሎች ላይ የመሰልጠን ፍላጎት የሰው ልጆች ትልቅ ወጥመድ ነው፡፡ በኤደን ገነት እባብ ሄዋንን የፈተናት እንደዚህ ዓይነት አስተሳሰብ ይዞ ነው፡፡ "እንደ እግዚአብሔር ትሆናላችሁ" በማለት (ዘፍ 3፡4) በዚህ መሰረት ሄዋን እባቡ ያላትን መሆን ፈለገች፡፡ ከዚህም የተነሳ በዓለም ላይ ከፍተኛ የሆነ ችግርና ስቃይ እንዲፈጠር ምክንያት ሆነ፡፡ ይሄ ደግሞ የሆነበት ምክንያቱ በሌሎች ላይ የበላይ ለመሆን ካለ ጥልቅ ፍላጎት የተነሳ ነው፡፡

ከዚህ አንፃር የኢየሱስ አስተሳሰብ በእጅጉ የተለየ ነው፡፡ አገልጋይ መሆንን መረጠ፡፡ የበላይ መሆንን ግን አይደለም፡፡ ማንንም አልገደለም፡፡ ይልቁንም ለሌሎች ቤዛ በመሆን መስዋእት ሆነ እንጂ፡፡ እውነተኛ የክርስቶስ ተከታይም ማድረግ የሚገባው ተመሳሳይ ነገር ነው፡፡ ማንም ሰው በሌሎች ላይ የበላይ ሆኖ በመታየት ሊያገኝ የሚችለው አንዳች ደስታ የለም፡፡ እውነተኛ የክርስቶስ ተከታዮች ሌሎች በሚያስቡት ነገር ፍራቻም ሆነ ሀፍረት አይሰማቸውም፡፡

በሌሎች ላይ የበላይ የመሆን ፍላጎት አደገኛ ገጽታ እንዳለው የምንማረው በሉቃስ 15፡11-32 ላይ ከተጠቀሰው የአባካኙ ልጅ ታሪክ ነው፡፡

'መልካም' ልጅ የተባለው የበላይነት ስሜት ስለተሰማው አባቱ ጠፍቶ ለተገኘው ልጅ ባዘጋጀው የደስታ ግብዣ ላይ ለመገኘት ፈቃደኛ አልሆነም፡፡ በዚህም ምክንያት በአባቱ ተገስጾ ነበር፡፡ ወደ እውነተኛ ስኬት የሚወስደው መንገድ በእግዚአብሔር እይታ በሌሎች ላይ ጌታ መሆን ሳይሆን ሌሎችን ዝቅ ብሎ ማገልገል ነው፡፡

ጸሎቶችና አዋጆች

አባት ሆይ ድንቅ አድርገህ ስለፈጠርከኝ አመሰግንሀለሁ፡፡ ምክንያቱ ደግሞ የፈጠርከኝ አንተ ስለሆንክ ነው፡፡

ስለወደድከኝና የአንተ ስላደረግከኝ አመሰግንሀለሁ፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስን የምከተልበትን እድል ስለሰጠኸኝ አመሰግንሀለሁ፡፡

የበላይ የመሆንን ፍላጎት በማስተናገዴ ምህረትን አድርግልኝ፡፡ ከሌሎች የተሻለ ሆኖ ለመገኘት ፍላጎቴ በመገዛቴም ይቅር በለኝ፤ እንደ ማንኛውም ሰው ኃጢአተኛ መሆኔን አውቃለሁ፡፡ ያለ አንተም አንዳች ማድረግ አልችልም፡፡

የኋላ ታሪኬን በምመለከትበት ጊዜም ሆነ አሁን ባለሁበት ሁኔታ በቡድን ውስጥም ባለኝ ግንኙነት የበላይ ለመሆን ለነበረኝ ፍላጎት ይቅር በለኝ፤ እኔም እክደዋለሁ፡፡ ሁሉም ሰዎች በአንተ ፊት እኩል መሆናቸውን አምናለሁ፡፡

ሌሎችን ዝቅ የሚያደርግ ንግግርን በመናገሬ ይቅርታ አድርግልኝ፡፡ ለነዚህ ቃላቶቼ ምህረትን እጠይቃለሁ፡፡

በዘራቸው፣ በፆታቸው፣ በሀብታቸውና በትምህርታቸው ምክንያት ሌሎችን ዝቅ አድርጎ ማየትን እቃወማለሁ፡፡

በፊትህ መገኘት የቻልኩት በጸጋህ ብቻ መሆኑን አውቃለሁ፡፡ በሰው ልጆች ላይ ሊደረግ ካለሁ ከማንኛውም ፍርድ እራሴን እለያለሁ፡፡ ያዳንከኝን አንተን ብቻ እመለከታለሁ፡፡

ጻድቆች የበላይ ናቸው የሚለውን የሙስሊሞች አስተምህሮ እክዳለሁ፡፡ ሙስሊም መሆን ስኬታማ ያደርጋል፣ ሙስሎሞች የበላይ ሕዝቦች ናቸው የሚለውን እክዳለሁ፡፡

ወንዶች ከሴቶች የበላይ ናቸው የሚለውን አስተሳሰብ አልቀበልም፡፡ ደግሞም እክዳለሁ፡፡

የሰማዩ አባት እግዚአብሔር ሆይ ከነበረኝ ማንኛውም የበላይ የመሆን አስተሳሰብ እመለሳለሁ፡፡ አንተንም ለማገልገል መርጫለሁ፡፡

ጌታ ሆይ በሌሎች ስኬት ለመደሰት መርጫለሁ፡፡ በሌሎች ላይ መቅናትና ጥላቻን አልቀበልም ደግሞም እክደወለሁ፡፡

ጌታ ሆይ በፊትህ ምን ዓይነት ሰው ስለመሆኔ ጤናማና ትክክለኛውን ፍርድ ስጠኝ፤ እንዴት እንደምታየኝ እውነቱን አስተምህረኝ፡፡ አንተ የምትፈልገው ዓይነት ሰው እንድሆንልህ እርዳኝ፡፡

ዋቢ መጻሕፍት / Bibliography

Bernard, J.H. 1928. *A critical and exegetical on the Gospel according to John.* 2 vols. Edinburgh: T&T Clark.

Carson, D.A. 1991. *The Gospel according to John.* Leicester, England: Inter-Varsity press.

Gibson, Noel and Phyl. 1987. *Evicting demonic squatters and breaking bondages.* Drummoyne, NSW: Freedom in Christ Ministries Trust. (An earlier edition of Evicting demonic intruders.)

Houlden, J.H. 1970. *Paul's letters from prison: Philipians, Colossians, Philemon and Ephesians.* Harmondsworth, Middlesex: Penguin.

Kreider, Alan. 1995. *Worship and Evangelism in pre-Chrestendom.* Alcuin/GROW Joint Liturgical Studies, 32. Cambridge: Grove Books Ltd.

Muir, William. 1861. *The life of Mahomet.* London: Smith, Elder and Co.

እርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት ከእስልምና ቀንበር ለመላቀቅ የሚያስችሉ ለየት ያሉ ሐሳቦችን ያቀርባል፡፡ እነዚህም ሰዎች እስልምናን ለቀው እንዲወጡ ሊረዷቸው ይችላሉ ወይንም ደግሞ ከእስልምና ዘንድ ከሚመጣባቸው ዛቻ የተነሳ በፍርሃት ለሚሰቃዩቱ ፈውስ እና ነጻነትን ሊሰጡ ይችላሉ፡፡

መጽሐፉ ትክክለኛውን የሸሃዳ (የሙስሊሞች የእምነት መግለጫ) ትርጓሜ ይገልጣል እንዲሁም ሙስሊመ ያልሆኑ ሰዎች ለሙስሊም ላዕላይ አገዛዝ እጅ ለመስጠት የሚገቡትንም ውል (ዲህማ) ያጋልጣል፡፡ የነዚህ ሁለቱ ቃል ኪዳኖች መንፈሳዊ ውርስ እንዴት እውን እንደሚሆን ለመግለጥ ደረጃ በደረጃ ያለውን ሂደት ያሳያል፡፡ ‹የእግዚአብሔርን ልጆች የከበረ ነፃነት› ለመቀዳጀት (ሮሜ 8፡21) የመስቀሉን ኃይል መለማመድ የሚያስችሉ ተግባራዊ ቁልፎችን ይዟል፡፡

በነዚህ ገጾች ውስጥ የተጠቀሱት ጸሎቶች እና አዋጆች በስድስቱም አህጉራት በተግባር የተፈተኑ ናቸው፡፡ ሰዎችን ከእስራት ነፃ የማውጣት፣ ትውልድን የያዙትን ብርቱ ኃይላት የማስለቀቅ እንዲሁም ሰዎች የክርስቶስን የማዳን ኃይል ድፍረትን በተሞላ እና ውጤታማ በሆነ መንገድ መመስከር ይችሉ ዘንድ የማገዝ ፋይዳቸው የተረጋገጠ ነው፡፡

ዶ/ር ማርክ ዱሪ የነገረ መለኮት ምሑር፣ የሰብአዊ መብት ተሟጋች እና የአንግሊካን ቤተ ክርስቲያን መጋቢ ናቸው፡፡ አቸናውያን በመባል ስለሚታወቁ ሕዝቦች ቋንቋ እና ባሕል፣ ስለ ክርስቲያን ሙስሊም ግንኙነት እና ስለ ኃይማኖት ነፃነት በርካታ መጣጥፎችን እና መጽሐፍትን ጽፈዋል፡፡ ከአውስትራልያ ናሽናል ዩኒቨርሲቲ እና ከአውስትራልያ የስነ መለኮት ኮሌጅ ተመርቀዋል፡፡ በሊድን ዩኒቨርሲቲ በተጋባዥ መምህርነት አገልግለዋል፡፡ በስታንፎርድ ዩኒቨርሲቲም በመምህርነት ያገለገሉ ሲሆን በ1992 ዓ.ም. ደግሞ በአውስትራልያ በሚገኘው አካዳሚ ኦፍ ሂውማኒቲስ ተቋም ከፍተኛ አመራር በመሆን ተመርጠዋል፡፡